

Pusztaberki Napló

II. Évfolyam VIII. Szám

2021. December

Karácsonyi köszöntő

Tisztelt Lakosok, Kedves Olvasó!

Ismét eltelt egy esztendő, már az ünnepekre készülünk. Bár az időjárás eddig kegyes volt hozzánk, lassan-lassan beköszönt az ideális tél hóval, faggal.

Így év vége felé általában erős készületet érzünk arra, hogy visszatekintsünk a magunk mögött hagyott időszakokra.

Visszatekintsünk és összegezzük mindazt, ami velünk vagy épp körülöttünk történt.

Egy éve még nem hittem volna, de így utólag elmondhatom, hogy a 2021. év szerencsésnek mondható, bár nagyon sok munkát adott, amelyeknek meglett az eredménye.

Terveztünk, pályáztunk, nyertünk, fejlesztettünk, felújítottunk, átadtunk, befejeztünk, elkezdtünk, tovább dolgoztunk rajta, és még sorolhatnám a szinte vég nélküli feladatokat.

A leglényegesebbeket említve: megújult az Orvosi Rendelő, a Könyvtár, a falugondnoki busz garázsa, a kondi terem, a polgármesteri iroda. De természetesen még ezeken kívül is folytathatnám a felsorolást a kevésbé látványos, de fontosságát tekintve egyáltalán nem lebecsülendő eredményekkel.

Összegezve a 2021. évet szépültünk, fejlődöttünk, gyarapodtunk. S mindez talán elég lesz ahhoz, hogy kellő önbizalommal vágjunk neki a jövő évnek.

Remélem, hogy a jövő évben is lesznek új pályázatok, hogy újabb és újabb ötleteinket megvalósítsuk; a megkezdett munkát befejezzük és újakra kezdjünk!

Adventi koszorú és Betlehem a Templom kertben

„...És valahol csak kétkedő beszédet

**Hallok, szomorún nézek,
A kis Jézuska itt van a közelben,
Legyünk hát jobbak, s higgyünk
rendületlen,
S ne csak így decemberben.”**

Juhász Gyula, Karácsony felé - részlet

és valamennyi álmukat beteljesítő, egészséget hozó, békés, boldog Újesztendőt.

Kedves Pusztaberkiek!

Engedjék meg, hogy az év végéhez közeledve köszönetet mondjak mindazoknak, akik egész évben segítették településünk fejlődését és az önkormányzat munkáját.

Köszönöm a lakosságnak a különböző társadalmi munkákban nyújtott segítségét és aktív részvételét. Kívánom, hogy az elkövetkező esztendőben is az összefogás, az együttgondolkodás, az egymás iránti tisztelet jellemezze hétköznapjaikat.

A Képviselőtestület és a magam nevében kívánok Önöknek szeretteik körében eltöltendő, áldott, békés Karácsonyt,

**Kurisné Nagy Bernadett
polgármester**

Az ősz sem múlt el kisebb-nagyobb programok nélkül

A Mihály napi búcsún a Nógrád táncgyűttes előadását nézhettük meg.

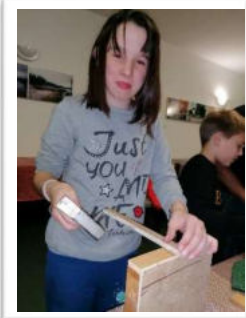
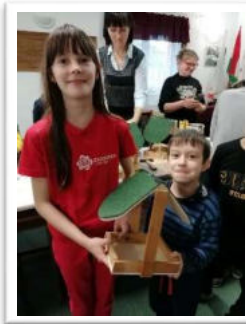
A Nógrád Megyei Rendőr-főkapitányság által útjára indított program során a játszótéren ültettük el az összefogást szimbolizáló hársfát.

A pataki Szent Ambrus Katolikus Iskola tanulójának előadása színesítette az 1956-os megemlékezésünket.

Közösen készítettünk madáretetőt, majd ezt követően vendégünk volt Kisteleki Gergely, aki elhozta és bemutatta madarait.

A **Balassi Bálint Megyei Könyvtár** lehetőséget biztosít a Pusztaberki Könyvtárban beiratkozott olvasók számára a **“Könyvtármozi”** programmal szervezett filmnézésre. Szeptembertől létrejött az online kapcsolat, és decembertől a megtekinthető filmek is hozzáférhetővé váltak számunkra, **így elkezdődhet a vetítés!**

Az első alkalom a téli szünetben lesz megtartva 2021. 12. 28-án, kedden.

Két filmet tervezek levetíteni ezen a napon.

Délelőtt 10:00 órakor a Macskafogó, a Szaffi és a Magyar népmesék válogatásaiból lehet választani.

Délután 15:00 órakor pedig a Szegénylegények, a Meseautó és a Körhinta című filmek közül lehet választani.

2021. 12. 20-ig legyen szíves mindenki jelezzen vissza a választásokról, hogy meg tudjam hirdetni a vetítéseket.

Akik nincsenek beiratkozva, őket is szívesen látjuk, hiszen az utóbbi időben nagyon sok új könyvvel bővült a könyvtárunk, és beiratkozásra is van lehetőség.

Bármilyen ezzel kapcsolatban felmerülő kérdéssel a **Pusztaberki Könyvtári, Információs és Közösségi Helyen** tudok bővebb információt adni minden kedves érdeklődőnek!

Adventi gyertyagyűjtás

Szeretettel várunk mindenkit a Templom kertben felállított adventi koszorúnál, közös gyertyagyűjtásra.

2021. december 19. vasárnap 17 órától

Zenés műsor, közreműködik: Terényi Zoltán (gitár)

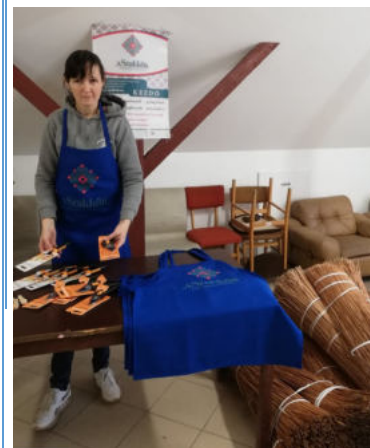
Teával és forralt borral várja Önt és kedves családját Pusztaberki Község Önkormányzata.

Kérem kísérjék figyelemmel a Pusztaberki honlapot és a település facebook oldalát, valamint a Könyvtári, Információs és Közösségi Hely nyílt csoportot az aktuális hírekkel kapcsolatosan.

Áldott, Békés Karácsonyi ünnepeket és Boldog Új Évet Kívánok!

Mészárosné Nemes Melinda

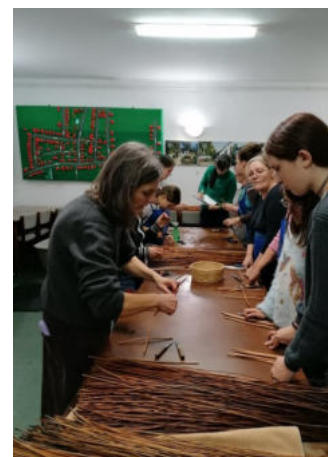

A legutóbbi újságban és szórólapokon is értesülhetett a lakosság a vesszőfonás szakkörünkről. Az alapanyag késve bár, de megérkezett.

Emiatt egy kicsit eltolódva, de végre elkezdhattük a foglalkozásokat.

Mindenkit szeretettel várunk, azok is jöhetnek, akik még nem iratkoztak fel, de közben kedvük támadt részt venni a szakkörön.

**Következő alkalom:
2022.01.07. (péntek)
16:00 óra.**

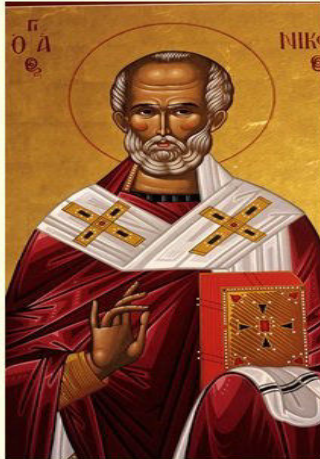

Szent Miklós története.

A katolikus egyház december 6-án emlékezik meg Szent Miklós püspökről, aki nagylelkű és bőkezű felebaráti szeretetével a karácsony előhírnöke. Ez a nap egyben a gyermekek által annyira várt Mikulás-ünnep is. A Szent Miklós nagylelkűségéhez és kedvességéhez fűződő történetek nyomán alakult ki a Mikulás-kultusz, mint népszokás. (A Mikulás a Miklós név cseh és szlovák alakja.) A különböző

népek kultúrájában szinte mindenütt feltűnik hosszú, prémes, vörös köpenyben járó, deres szakállú, nagycsizmás alakja, személyéhez kapcsolódik a Mikulás-napi ajándékozás szokása.

Szent Miklós (Nikolaosz) a keleti egyházak legtiszteltebb szentje, ünnepét nyugaton a 10. század óta tartják. A hagyomány szerint a 3. században született a kis-ázsiai Patarában, gazdag kereskedőcsaládban. Szüleit kiskorában elvesztette, egyik rokona nevelte, s ő ismertette meg a kereszténységgel. Megtérése után Miklós jótékony célokra szétosztogatta örökségét, a hívők pedig égi jelre megválasztották Múra püspökévé. Diocletianus és Galerius császár keresztényüldözése (303-311) idején börtönbe került,

de életben maradt, és részt vett a 325-ben tartott niceai zsinaton. (Érdekesség, hogy Jézus Istennel való egyelnyegűségéről szóló vita hevében Miklós állítólag felpofozta vitapartnerét, Ariust.) Az emberek tiszteletét és szeretetét jótékonykodásával vívta ki, s tettei miatt már életében szentnek tartották. 343. december 6-án halt meg püspöki székhelyén, sírja ezután zarándokhelyé vált. Amikor Mürát 1087-ben

elfoglalták a szeldzsuk törökök, maradványait tisztelői az itáliai Bariba vitték, ahol bazilikát építettek a tiszteletére, s ereklyéit Orbán pápa helyezte el a főoltáron.

Miklós

kultusza nem sokkal halála után kezdődött, már a 6. században templomot emelt neki Konstantinápolyban I. Justinianus császár.

"Az emberek tiszteletét és szeretetét jótékonykodásával vívta ki, s tettei miatt már életében szentnek tartották."

Csodatettei között tartják számon, hogy vihar idején megmentette egy vízbe esett tengerész életét, ezért ő az utazók, a kereskedők, a zarándokok, a tengerészek és a révkalauzok védőszentje. Amikor városát éhínség sújtotta és egy gonosz

hentes három kisgyermeket megölt, hogy húszakat kimérje, Miklós leleplezte bűnét és a fiúkat is feltámasztotta, ezért ő a gyermekek és a diákok védőszentje is

Az igazi Mikulás legendája

A nevéhez fűződő leghíresebb legenda szerint élt Mürában egy szegény ember, a kolostor szomszédságában. Az elszegényedett nemes ember úgy elnyomorodott, hogy betevő falatra is alig jutott. Három férjhez menés elő álló lánya azon vitakozott egy este, hogy melyikük adja el magát rabszolgának, hogy tudjon segíteni a családon, és hogy a másik férjhez tudjon menni. Ekkor ért a nyitott ablak alá Miklós püspök, és meghallotta az alkut. Visszasietett a templomba, és egy marék aranyat kötött keszkenőbe, és bedobta az ablakon. A lányok azt hitték csoda történt. Majd egy év múlva ugyanebben az időben még egy keszkenő aranyat dobott be a második lánynak. Kisiettek, mert lépteket hallottak az ablak alól, s akkor látták, hogy egy piros ruhás

öregember siet el a sötétben. Harmadik évben ezen a napon nagyon hideg

volt, és bepalánkolva találta az ablakot. Ekkor felmászott a sziklaoldalban épült ház tetejére, és a nyitott tűzhely kéményén dobta be az aranyat. A legkisebb lány éppen ekkor tette harisnyáját a kandalló szerű tűzhelybe száradni, és az pont bele esett. Az ismeretlen jótévről kezdték azt hinni, a hóborította Taurus hegyről, mivel mindig ilyenkor télen történtek ezek a csodák, hogy maga a Tél-Apó jön el ezekkel az ajándékokkal. Az idő folyamán mégis kitudódott a titok, hogy a jótévrő maga Miklós püspök. Ugyanis a legkisebb lánynak bedobott aranyban volt egy olyan darab, amit a helyi aranykereskedő előzőleg adományozott Miklós

püspöknek egy szerencsés üzletet követően. Ezt felismerve, már mindenki tudta, hogy ki a titokzatos segítő! De kiderült ez abból is, hogy december 5-én a névnapja előestéjén a hideg idő

beköszöntével rendszeresen megajándékozta a gyerekeket mindenféle édességgel. Ezért az adakozásaiért a nép elnevezte *Noel Babának*, ami azt jelenti *Ajándékozó* *Apa*

A Mikulás nevei különböző nyelveken.

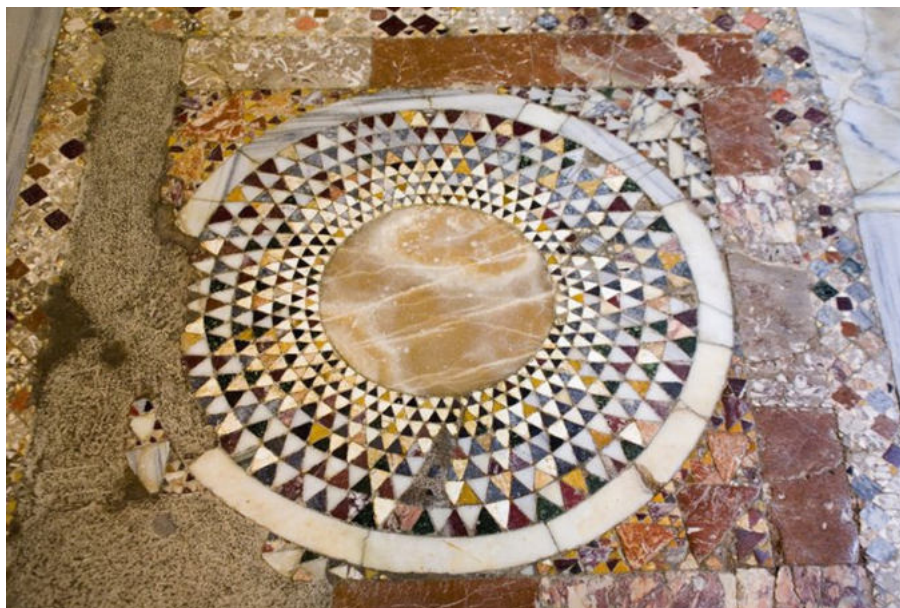
Amerikában és Kanadában: Santa Claus
 Angliában: Father Christmas
 Brazíliában és Peruban: Papa Noel
 Dániában: Sinter Klaas
 Finnországban: Joulukukka
 Franciaországban: Pere Noel
 Hollandiában: Sinterklaas
 Japánban: Jizo
 Kínában: Shengdan Laoren

Magyarországon: Mikulás, Téliapó
 Romániában: Moș Nicolae
 Marokkóban: Black Peter
 Németországban: Christindl
 Norvégiában: Julenissen
 Olaszországban: Befana vagy Babbo Natale
 Oroszországban: Gyed Moroz
 Spanyolország: Papa Noel
 Svédországban: Jultomten

Szent Miklós sírja?

Régészek egy csoportja Törökországban úgy hiszi, hogy megtalálhatták az igazi Mikulás sírját.

2017. októberében felmerült, hogy Törökországban megtalálhatták Szent Miklós sírját - de a török hatóságok a mai napig nem közöltek sem a feltárásról, sem annak eredményeiről semmiféle információt.

A 2017-es kutatások során felfedtek egy eddig rejtett sírt egy templom alatt Demrében, az ókori Mürát magába foglaló mai török településen. A nyughelyben lehetnek Szent Miklós földi maradványai, a püspöké, aki Mikulás legendáját ihlette.

Müráról tudják, hogy ott élt a negyedik századi szent, de eddig úgy gondolták, hogy földi maradványait kereskedők elvitték Demréből, és csempészek Olaszországba juttatták.

Az Antalya tartományi műemlék hatóság vezetője azt mondta, hogy a régészek egy érintetlen sírt fedeztek fel, miközben digitális felméréseket végeztek a templom felszíne alatt. "Úgy véljük, hogy ez a síremlék egyáltalán nem károsodott, de elég nehéz lesz hozzáférni, mivel mozaikok vannak a padlón" – mondta Cemil Karabayra Hozzáátette, bízik benne, hogy el fogják érni Szent Miklós sírját. Karabayra szerint a csontok, melyekről eddig azt hitték, hogy a püspöké voltak, és Olaszországba csempészték őket egy helyi papé lehettek.

Trsztyei avagy Nádasi (némely esetben Nádasi) Tersztyánszky Zsigmond

Bizonytal minden Pusztaberki lakos ismeri **Trsztyei vagy Nádasi (némely esetben Nádasi) Tersztyánszky Zsigmond**, 1848-as honvéd huszárőrnagy nevét, aki a falunkban született, és itt is nyugszik a helyi temetőben.

Jelen írásomban ifjúkorának néhány, eddig talán széles körben nem ismert részletéről szeretnék mesélni.

Édesapja **Nádasi Tersztyánszky Ferenc Salesius Bálint Pál** (1777. január 31. – 1811. október. 2), édesanyja **Kőrösy Jozefa Franciska** (1787. márc. 9 – 1833. november. 5).

A **Tersztyánszkyak** Trencsén vármegye egyik legrégebbi családja, nevüket a birtokukban lévő Trsztye helységről vették, és „**Tersztyánszky**”-nak írták, majd az idők folyamán a család egyik ága, a könnyebb kiejtés kedvéért **Tersztyánszky**-vá módosítja. Felveszik és használják a „**trsztyei**” előnevet, amit pedig a XVII. század óta magyarul „**nádasi**”-nak, vagy „**nádasi**”-nak fordítanak.

Tersztyánszky Ferenc Bálint első felesége **Jeszenszky Teréz** volt, akiről csak annyit tudunk, hogy ő hozta világra **Tersztyánszky Máriát** (1805. december 29. Pusztaberki – 1860. augusztus 15. Keszeg). (Mivel ezidőtájt a válás nem volt „szokás”, ellenben

fiatalon hunytak el az emberek, joggal feltételezhetjük, hogy **Jeszenszky Teréz** valószínűleg sajnálatosan korán elhalálozott.)

Tersztyánszky Ferenc Bálint második felesége volt **Kőrösy Jozefa Franciska**, akitől 1809-ben született **Tersztyánszky Anna Amélia** (1809–1882), majd 1811-ben **Tersztyánszky Zsigmond** (1811. április 18. – 1863. február 11.).

Sajnos, még **Tersztyánszky Zsigmond** születésének az évében az édesapa, **Tersztyánszky Ferenc Bálint** el is hunyt.

Kőrösy Jozefa Franciska ezután hozzáment **Diószeghy József Tádéhoz**, akinek öt gyermeket szült. **Diószeghy István** (1816, Pusztaberki – 1831, Buda-Pest), **Diószeghy Jozefa** (1820, Pusztaberki – 1835, Penc), **Diószeghy Tádé** (1822, Pusztaberki – 1892, Penc), **Diószeghy Erzsébet** (1823, Pusztaberki – 1850, Penc), **Diószeghy Géza** (1825, Pusztaberki – 1847, Nógrádsáp).

(Egy családfakutató megemlíti még egy hatodik gyermeket is, **Diószeghy Apollóniát**, de róla semmiféle adatot nem találtam: se születési idő, se elhalálozási dátum, csak annyi, hogy ő is **Kőrösy Jozefa** és **Diószeghy Tádé** közös gyermeke volt.)

Így történt, hogy a két Pusztaberki szabadságharcos huszár: **Tersztyánszky Zsigmond**, az őrnagy, és **Diószeghy Tádé**, a százados, egy családban, féltestvérekként nőnek fel.

Ám míg **Diószeghy Tádé** édesgyermek, addig **Tersztyánszky Zsigmond** „csak” mostohafiú.

És ez a „mostohaság” vezetett el ahhoz az eseményhez is, amiről most bővebben szeretnék szólni.

A cikkben alább tárgyalt eredeti okirat a **Magyar Nemzeti Levéltár Nógrád Megyei Levéltárának** birtokában van, és a róla készült fotókat **Gusztiné Dr. Toronyi Judit** igazgatónő szíves engedélyével tesszük közzé.

Nagy Iván iratai - Nagy Iván Könyvek 13. (Balassagyarmat, 2003) D./ Különbféle családi levéltárakból összegyűjtött iratok2. Vegyes iratok, családokra vonatkozó feljegyzések és töredékek

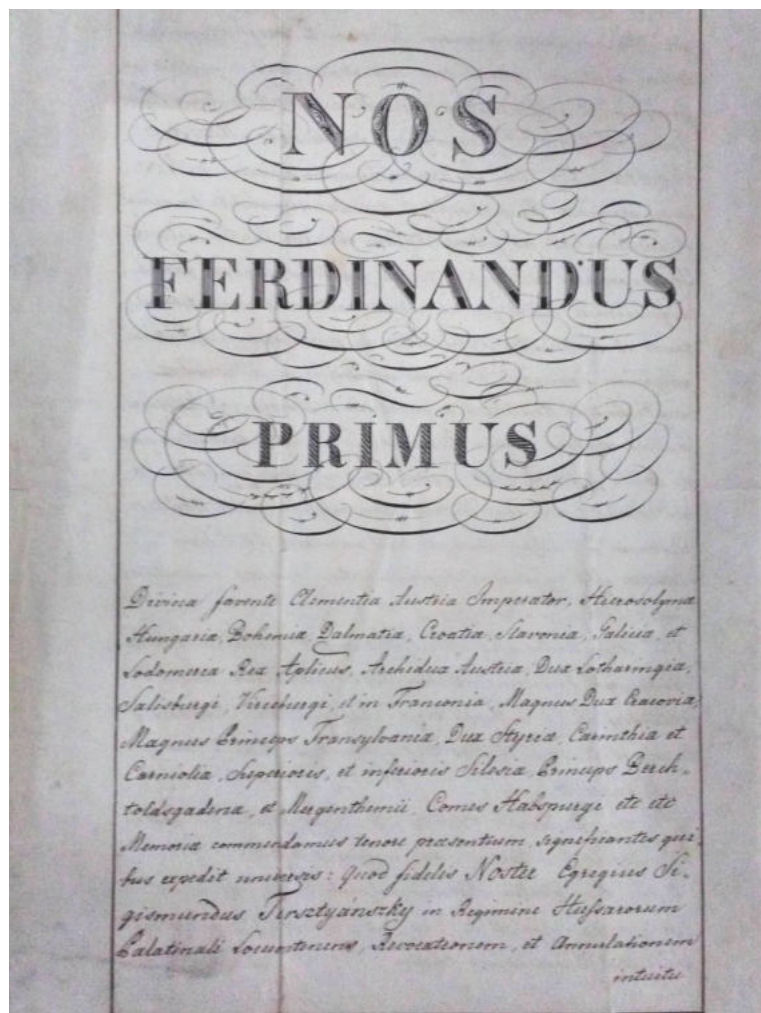

„Tersztyánszky Zsigmond huszárhadnagy adóssága mostohaapjának, Diószeghy Tádénak (1835)”

Az okmány első harmada és utolsó harmada latin nyelvű szöveg, ez fogja közre **Tersztyánszky Zsigmond** kérelmének szó szerinti magyar átiratát.

A latin szövegrészek magyar fordítását (*dőlt betűvel szedett*) **Babcsányi Judit** áldozatos munkájának köszönhetjük a **História Fordítástól**.

Honlap: historiaforditas.hu, email: historiaforditas@gmail.com

„Mi, I. Ferdinánd, Isten kegyelméből Ausztria császára, Jeruzsálem, Magyarország, Csehország, Dalmácia, Horvátország, Szlavónia, Galícia és Lodoméria apostoli királya, Ausztria főhercege, Lotaringia, Salzburg, Würzburg és Frankföld hercege, Krakkó nagyhercege, Erdély nagyfejedelem, Stájerország, Karintia, Krajna Felső- és Alsó-Szilézia hercege, Berchtoldsgaden és Mergentheim fejedelme, Habsburg grófja stb. jelen oklevelünkkel emlékeztül adjuk mindazoknak, akiket illet, hogy vitézlő Tersztyánszky Zsigmond hívünk, a nádori huszárezred hadnagya, visszavonást és megsemmisítést adott elő és mutatott be saját hangján élőben is megerősítve és hitelesítve azt, bizonyos magas költségekre vonatkozólag, amelyeket nagykorúsága előtt nehéz körülmények közepette a mostohaapja, Diószeghy Tádé terhelt rá, azt kérelmezve felségünkötől a megfelelő alázattal könyörögve, hogy a bemutatott visszavonás és megsemmisítés értelmében jogainak jövőbeli biztosítékaul méltóztassunk hitelesen kiállított bizonyosságlevelet kiadatni neki, amely visszavonás és semmissé nyilvánítás tartalma a következő:”

„Katonai pályámon hadnagyi tisztségre emelkedtetvén az állásomhoz megkívántató készületek megtehetésére szükségem volt költségre, mellyet mostoha atyám Diószeghy Thadé úrtól kaphattam meg, de terhelő föltételek alatt. Azoknak rám nézve jövőre káros voltokat most érelt fontolás után átlátván, ezeket tökéletes életkorom – a hazai Törvények által megszabott 24^{dik} évem – betöltése előtt visszavonni, megsemmisíteni /: revocare, annullare /: jónak láttam.

Nevezetesen:

1^{ször} Azon Declaratiót, mellyel fönt nevezett mostohám a Nógrád Vármegyétől Jánarius 23dikán 1835dik esztendőben rendelt ki küldöttség által – mellynek tagjai Szeremy Antal, Kacskovics Károly és Szécsenyi Miklós urak valának – a tisztelt Vármegye eleibe terjesztett.

2^{ször} Ezen Declaratió következésében, Tary Antallal tett haszonbér-szerződést, mellyet Ő tettszése szerint íratott.

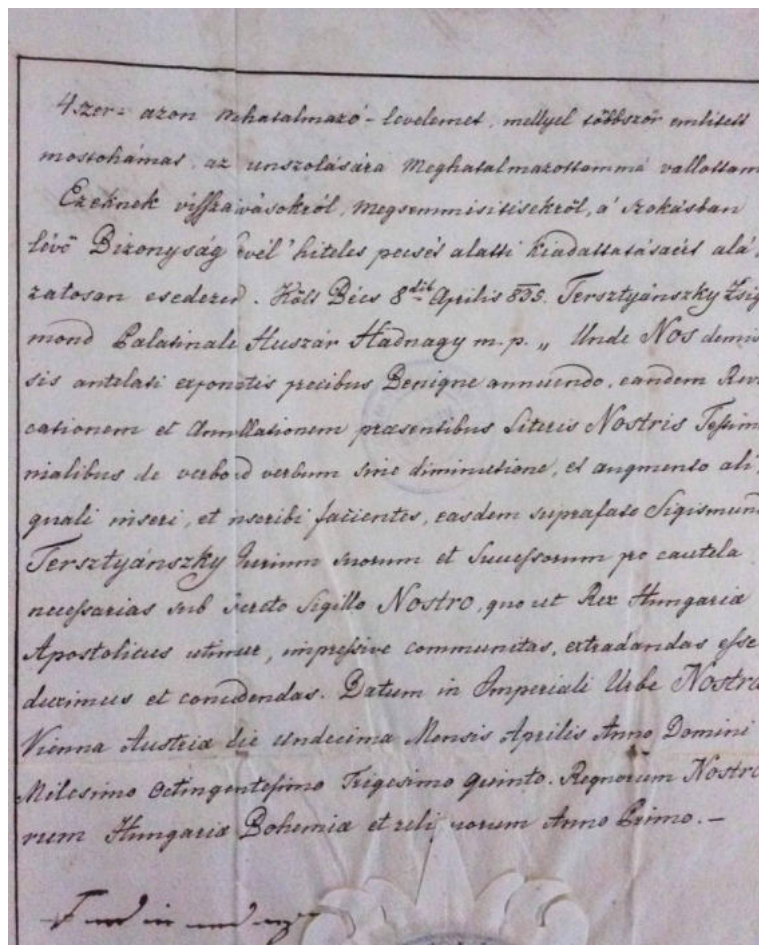
3-szor azon általam Kacskovics Károly Úrnak írott Levelet, mellyet mostohám gondolt-ki, s én csak lemásoltam, hogy neki ellenem idővel Documentuma lehetne.

4szer azon meghatalmazó-leveletem, mellyel többször említett mostohámat, az unszolására meghatalmazottammá vallottam.

Ezeknek visszahívásokról, megsemmisítésekről, a szokásban lévő Bizonyosság levél hiteles pecsét alatti kiadattatásaért alázatosan esedezem. Költ Bécs 8^{dik} aprilis 835. Tersztyánszky Zsigmond Palatinale Huszár Hadnagy m.p.”

„Ezért mi a fenti személy alázatosan előadott kérelmét kegyesen jóváhagyva ezt a visszavonást és semmissé nyilvánítást jelen bizonyosságlevelünkbe szóról szóra minden kihagyás és kiegészítés nélkül bemásoltatjuk és úgy határoztunk, hogy ezen bizonyosságlevelet, amely az említett Tersztyánszky Zsigmond számára saját és utódai jogainak jövőbeli biztosítékául szükséges, magyar apostoli királyként használt titkos pecsétünkkel megerősítve ki kell adni neki. Kelt Ausztriában, Bécs császári városunkban az Úr 1835. évében április 11-én. Magyarország, Csehország és többi országunk feletti uralkodásunk első évében.”

„Bizonyosságlevél a Tersztyánszky Zsigmond által tett törvényes visszavonásról és megsemmisítésről bizonyos magas költségekre vonatkozólag, amelyeket nagykorúsága előtt nehéz körülmények közepette a mostohaapja, Diószeghy Tádé terhelt rá.”

Szántó Tibor

Háziorvosi rendelés az ünnepek alatt!

Pusztaberkiben ünnepek előtti utolsó
rendelési nap:
2021.12.23. (csütörtök)

2021.12.27.- 2021.12.31. között az Érsekvadkertben lesz rendelés 8:00-12:00 ig.

Gyógyszer felírásra a fenti időszakban a 06 35 340-121 telefonszámon van lehetőség.

Gyógyszer kiváltásban, ha segítségre van szükség keressék a Falugondnokot.

Rendelési időn kívül, hétfévén, ünnepnapokon Orvosi ügyelet – 06 (35) 350-561 telefonszámon elérhető.

Újév első rendelési nap Pusztaberkiben: 2022.01.04 (kedd) 12:30-13:30

Kiszely Ferenc gyermekkorában pár évet Pusztaberkiben töltött, erről és életéről emlékiratot készített, ezt sajtó alá rendezte és részünkre eljuttatta, lánya Zsádon Ferencné, szül: Kiszely Margit.

A rajzokat Kiszely Ferenc készítette.

Pusztaberki

Részlet: Kiszely Ferenc emlékirataiból

2. rész

Nagyon szerettünk mi, fiúk: Miska, Lajos és én a gazdasági épületeknél játszani, verebészni, fészket dézsmálni és csúzlival verebet löni.

Volt egy szín, elég rossz állapotban, de itt volt 1-2 olyan kocsi, amelyeket a régi uraság használt: pl. vadász kocsi. Ez féderes, bőrhuzatú ülésekkel volt ellátva, amelyek a bak mögött volt 4 ülőhellyel, ahol a vadászok ültek. Volt még egy 2 személyes négykerekű, féderes, úgynevezett „homokfutó” kocsi. Ezeken lehetett játszani, mert soha nem használták.

Azon a vidéken minden kocsin, szekéren fék volt felszerelve, mert a hegyről, partról lefelé fékezni kellett. A féderes kocsikon rugóskarral behúzóható-kiengedhető fékek voltak. E szín alatt volt vetőgép, lókapák, műtrágya szóró gép és kaparógép. A kaparógép ülésén nagyon szerettünk ülni és jó erőpróba volt az emelőkarral felemelni a kaparó villákat. A kocsik fékjeivel fékeztünk, a lókapák karjaival nyitottunk-zártunk, és még sok-sok szerkezettel játszottunk, „működtünk”.

A kukoricagóré oldalán felmászni a cserepekig, mert ott verébfészkek voltak, a verébtójást kiszedni, a vályúban megnézni, hogy jó-e, nem csipaszos-e? Ezután megfőzni és megenni, mind-mind jó játék volt.

Csúzliztuk is a verebeket, kevés eredménnyel, de a vadászszenvedély elragadott bennünket és jól teltek a napok.

Jártuk az istállókat:

- ló istálló kb. 10-12 lónak
- ökör istálló, itt néha 4 ökör és kb. 5-6 növendék marha tinó vagy borjú volt
- a tehénistállóban 20-25 tehén és egy bika volt.

A takarmányosban - ez nyitott padlástérű volt, hogy szellős legyen, így a szecs kázott, rázott, vagy zöldtakarmány nem fülledt be - az 5-6 méter hosszú gerendákon szerettünk mászkálni, természetesen verébfészket kerestünk.

A szecs kávázó gép ebben a takarmányos helyiségben volt. Az épületen kívül volt a járgány, melyet lovak húztak körbejárva. A lovak hajtására engem fogtak be, 9 éves voltam, először azért féltem, mert a járgányrúd a tövével el volt törve, a lovak a rúd végén húzták, és ha eltörik a rúd, akkor engem elüt. A mikor új járgányt vettek, akkor meg nagyon nehezen indult, és ha a lovak egyenetlenül húztak, vagy megálltak, akkor az ablakon át engem szidtak, rám kiabáltak, hogy hogy hajtom a lovakat. Ez nekem igen rosszul esett és sokszor sírtam.

Az ökör istálló és a magtár között két egyszoba, konyha, kamrás cselédlakás volt, itt laktak a „gulyásék”: Brindza Mihály és a felesége, Katus néni, Miska és Mancsi, néha a gulyás anyja a „Mamika”. A másik házban a Vidáék a 3 lánnyal és néha a Seresék. Az épület mögött volt a 2 család veteményes kertje, kb. 100-100 négyszögöl lehetett.

Ezután volt a szérűskert szalma-törek és takarmány kazlakkal. Itt nem volt szabad játszani, de néha azért egy-egy kazal fenéken, vagy megkezdett kazalról szívesen csúszkáltunk, vagy bújócskát játszottunk, vagy a kazlak között kergetőztünk.

További lehetőség volt, hogy kimentünk a hegyre. Ez a kastéllyal szemben volt, úgy 6-800 méterre, a falu mellettünk lévő utcáján kb. 100 métert menve, az egyik mezsgyén lementünk a rétre, átugrottuk a patakat, vagy a patakra fektetett fagerendán átmenve 20-30 méterre elértük a hegyet. A hegy kb. 50-80 méter magas domb volt az egyik oldalt akácfaakkal, a másik oldalon fátlan legelővel.

A két hegy között volt egy szakadék: Horhos, melynek 2 oldalán igen sok akácfa és bodza, kökény, galagonya és sok más bokor volt. Ez a szakadék vízmosta, sáros, keskeny volt és víz csörgedezett benne, mert a végén volt egy forrás, amelyből tiszta víz csordogált, ebből mindig is ittunk. A forrás felett egy kis kő mennyezet volt és onnan a forrás fölé hajolt egy fás-bokros galagonya fa, rajta egy gerlefészek. Ezen a szakadékon a forrásig kb. 100-130 métert mentünk felfelé. Innen felmáztunk a bal oldali útra, majd 20-30 méter után itt már az erdő mellett egy másik, mélyebb szakadék végében sok és nagy szederinda volt. Ezeken az indákon szép kék színű, édes szedret lehetett szedni-enni. Itt jól beszederztünk, kifestve kékre a kezünket-szánkat, néha a ruhánkat is.

Elindultunk vissza a szakadék feletti úton. Az út mellett a hegyben 3 pince volt, egy kisebb, egy nagyobb, úgy 2 szobányi nagyságú, ahová mindig bementünk. A legizgalmasabb a 3. volt, az eleje már beomlott és csak akkora nyílás volt, hogy hason csúszva lehetett bemenni. A felnőttek egyszer lemérték: kb. 70 méter hosszú volt. „Nekünk az volt a „kunszt”, a bátorság, ha hátrafelé félig bemertünk csúszni, mert ugye felfelé volt, hogy az ördög elvisz, vagy a róka megharaphat.

Pusztaberki látkép forrás: facebook

Tovább menve, a falu felé az úton, eljutottunk a gulyakúthoz, mely a hegy oldalában volt. A „Bandi bácsi kútja”, melyből jó forrásvizet ittunk. A Bandi bácsi olyan gyűvő-menő ember volt, talán valamikor pásztorember, most határcsész, de az út mellett észre véve a kibuggyanó vizet, a botjával ásott egy kis gödröt, kb. 30-40 cm átmérőjűt és ugyanolyan mélyet.

Ebben a forrásvízben az a veszély volt, hogy legtöbbször béka ült benne, mert szerette a béka a tiszta vizet, mi pedig irtóztunk a békától. Persze a Brindza Miska nem irtózott tőle, megfogta, és azzal kergetett bennünket, hogy hozzánk vágja.

Tovább menve, átmertünk a delelőn, mely a disznócsorda legelője volt, melyen szintén csörgedező patak folyt át kiszélesítve disznófürdő pocsolyává, majd belefolyt a Vitéz patakba. Itt voltak a falu disznói, malacai, libái, itt feküdtek a pocsolyában, különösen déltájt, ha meleg volt, ezért hívták „delelőnek”.

A hídon átmenve ráléptünk a főutcára, mely átment a falun Horpács felé, de mi a legközelebbi utcára fordultunk, mely egyik soron 8-10 házból, a másik soron 3-4 házból és közbe eső szántóból állt. Emlémem szerint a 8-10 házban a Juhászék, Gulyáék, Zatykóék, Árpásék laktak, a másik oldalon Lacsokék, Dóciék, és a sarkon Kovács János útkaparó háza állt, a többi ház lakóinak nevére már nem emlékszem. Befordulva a kastélyhoz vezető útra, itt Kisékre, Madarászékra emlékezem. A Glózikék háza mellett értünk haza ebédre, jól is esett a sós étel a sok édes szederre.

Végül is a falut négyszögben, négy utca határolta be, de az utcák két oldalán és a négyszög közepén voltak a házak. A közepén elhelyezkedő lakóházakhoz kis bejárókon, átjárókon, garádokon, vagy udvarokon át lehetett bemenni. A Lackó cipészhez a Glózikék udvarán át jártunk.

Hát, hogy hova és hogyan is jártunk nap, mint nap kalandozni? Bizony sokfelé!

Az egyik évben, azt hiszem 1933 tavaszán a sok disznó valamilyen vérszben elhullott, egy mangalica és egy angolos süldő maradt meg. Volt még 12-15 liba is, hát nekünk, gyerekeknek a 2 süldőt és a libákat együtt kellett legeltetni. Így lehettünk a szérúskertben is és így voltunk a tarlókon is (nekünk „tálló”).

Mindig hallottuk azt a nevet, hogy „hidegortvány”. Ez a terület a 180 holdas szántó, a Borsosberény felőli rész volt. A Börzsöny hegység lenyúlt Borsosberény- Nagyorosziig. A két falu a völgyben terült el a hegy lábánál. A Berki földek Borsosberény és Berki között magasabb fekvésű földtáblát jelentett, gondolom a határon valamikor erdő húzódott. Amikor kiirtották, akkor lett irtvány és így most már a Börzsöny felől az északi szél is szabadon fúj, így lehetett a neve „hidegirtás”, mely idővel palócosan „hidegortvány” lett.

Kíváncsiságból erre a hidegortvány tarlóra is kihajtottunk, de se hideget nem éreztünk, sem különleges dolgot nem láttunk, ezért később csak a major közelében legeltettünk.

Emlékszem, egyik nyáron, mivel száraz volt a nyár, igen sok mezei egérlyuk és dúrás volt a tallón. Itt azt a játékot találtuk ki, hogy rövid botokat faragtunk és az egérlyukakat felfeszegetve kiugrasztottuk az egereket, amiket vagy agyonvertünk, vagy a kutyával-„tyururú”- fogattuk meg. A „tyururú” vadászkutya lett volna, de nem lett betanítva, illetve mi tanítottuk be, hogy velünk játszadozzon, így aztán csak egy játékos, kedves játszótársunk lett.

Hát, itt lehetett szaladgálni az egér után, és, ha kiségeret találtunk, akkor azok kiirtásával foglalkoztunk. A paraszt gyerek a kártékony egér-bogár agyonütését természetesnek, hasznosnak tartja, szóval ez a mi tudatunkban semmiféle kegyetlenséget nem jelentett.

A „vasas” a kastéllyal szemben egy fából készült szín volt, bizonyára valamikor egy kis szerelóműhely lehetett, mert az egyik pincében villanyfejlesztő és szerelvények maradványai voltak még meg. Itt még tejfeldolgozó gépek maradványai is láthatóak voltak az otlétünk alatt. Lehet, hogy itt a színben volt az aggregátor, amellyel a villanyáramot fejlesztették.

A vasasban különböző méretű szögvasak-gömbvasak-csavarok-gépalkatrészek és más vasdarabok voltak berakva, no és a gerendákon birkabőrök száradtak, legtöbbször jó bűdösek. Birkát rendszeresen vágtak, mert az aratók járandóságába beletartozott, és amíg a „Wiener Paja” – öreg zsidó házaló - el nem vitte, addig ott száradtak, bűdösödtek a bőrök.

De a vasas körül szép jázmin, labdarózsa és bodza bokrok voltak, amelyek a tavaszi napsütéses napokon széppé és illatosá varázsolta a vasast.

Ha lehetett, ide mindig beosontunk és órákig eljátszadoztunk, szerelgettük-rakosgattuk a vasakat és találgattuk, hogy mi lehet ez vagy az a vasdarab, vagy mit is lehet belőle csinálni.

A baromfist is meglátogattuk, egy kamrában voltak a piros szemű, fehér nyulak, néha 30-40 is. Ezután a mosókonyha, a kemenceház, tyúkólak, disznóólak és a bürgehodály következtek.

Ezekben az épületekben a különböző bűdös szagok miatt, a disznó ólakba a bolhák miatt nem igen mentünk, de az épület padlására rossz idő esetén macskákat nézni feljártunk.

Feljártunk a lányokkal játszani csutkákból készült rongybabákkal, babaruhákkal, illetve a különböző rongyokból csináltuk a babaruhákat.

Az udvaron állandóan volt több vagon akácfahasáb rakás, ezeket megmászni, a lányok bámulása közben dicsőség volt.

De ennél nagyobb dicsőség volt a kútba mászás. Volt itt egy igen nagy és mély kút, valamikor szivattyús kút lehetett, a valamikori kertészet locsolására. Akkoriban kerek kút volt, de a csőtartó gerendák még benne voltak. Ebben az időben a kutat csak tejhűtésre használták, mivel a kb. 20-25 tehén közül 16-18-at állandóan fejtek. Az esti fejtést: 4x25 liter tejet a 25 literes kannákban, láncon leengedve, a vízben hűtötték. Mi, gyerekek, egymást cukkoltuk, hogy: „Nem mersz belemenni!” Verébfészket szedtünk a kövek közül, mert a terméskövek között azok is voltak. A Miska egyszer leereszkedett, a kút kávélyánál lejjebb a lyukacsokon, az első gerendáig. Erről a virtusról én sem maradhattam le, így egyszer én is leereszkedtem, a lányok csodálatára. Ez persze tilos volt, nem is mertük megmondani, talán még felnőtt korunkban sem, mert ez már veszélyes, nagy disznóság volt részünkről.

A kútról jut eszembe, hogy a hársfa alatt és a nagy körtefa alatt a gyalogúton – ez egy kitaposott út volt- lehetett a major északi részén lévő gémeskúthoz menni, innen hoztuk – felnőttek és gyerekek – kannákban, locsolókban az ivóvizet.

Mivel a kút és a tehénistálló között akollal körbevett trágyatelep volt, valamint az ökör és lóistálló szegletében is trágyatelep volt, így a trágyalének a kút felé volt lefolyása. Száraz időben a kút mögött 2-3 méterre volt a trágyalé, de vizes, esős időben a kút köré gyűlt a trágyalé. Idővel a termésköböl épített kútban a kövek mögött üregek keletkeztek, mivel a felszíni és a talajvíz a földet kimosta. Így a vizes trágyalé bele tudott folyni a kútba, a víz íze kezdett romlani és kezdett sárgulni is, ezért a kutat újra kellett kövezni.

Nekünk, gyerekeknek, főleg nekem és Miskának nagyon tetszett ez a kútjavítás. Először a köveket kellett kiszedni, ehhez kellett a kútnyílás fölé elhelyezett 2bika”, mely állt egy tartószerkezetből, amelyről lógott le a csiga, melyre kb. 200 literes vastartályt akasztottak.

A vastartályba rakták a kiszedett köveket és a csigával a felhúzást 4 ember végezte.

Izgalmas volt, mert a kútkávát a fakerettel levették és a „bika” köré deszkákat helyeztek el körben, hogy a kút széle ne omoljon be. Ezt a műveletet a Medvegy Feri bácsi vezényelte, aki kőműves volt és már Amerikát is megjárta, ő volt az amerikai Medvegy. A kút kb. 10 méter mély lehetett, hát abba most így, keret nélkül belenézni... hátborzongató volt!

Amikor a termésköveket kiszedték, a kútfenéknél kezdtek újra visszarakni, cementes malter közé, a kövek háta mögé pedig az agyagot visszadöngölték, tömörítették.

A Medvegy Feri bácsi lent dolgozott a kútban és, hogy ne kelljen a vasládával leereszteni a köveket, felülről oda dobták, ahol nem volt ember. A Brindza Miska nálam 1 évvel idősebb volt, - már 10 éves – igen ügyes, fürge és készséges gyerek volt, ezért elnézték neki, hogy ő is dobálja a követ lefelé. A kútépítés közben egyszer egy esős napon a kő a Feri bácsi fejére esett, mivel hirtelen haragú ember volt, a kőműves kalapácsot úgy felvágta, hogy kirepült a kútból. Megijedt a Miska is és sírva elszaladt, de megijedt a Feri bácsi is, s a mérge elszálltával annak örült, hogy a kalapács nem találta el a Miskát. Végül is a kút elkészült, és az ivóvíz is megjavult, tiszta és jó ízű víz lett újra.

A nagy körtefától 4-5 méterre a park kerítése mellett volt egy kisebb akol, amiben, ha voltak, csikók voltak. Az akol mellett voltak az ekék, jők és rosszak, használaton kívüliek 8-10 darab. Ezen felül alkatrészek és eketaligák is.

Itt is jól lehetett játszani, eketaligán huzigáltuk egymást. A körtefa magasabban volt úgy egy méterrel, mint az út többi része, mely a méhes felé az orgonabokrok mellett úgy 15-20 méternyit tovább lejtett. A körtefa mögött szalmafedeles jégverem volt (gondolom a nagykörtefa azért lett nagy és szép fa, mert a jég olvadása több vizet biztosított neki, mint más fának. A jégverem után kb. 120 cm-rel lejjebb volt a „méhes”, a méhkaptárak épülete.

Szóval 2 db eketaligát összekapcsoltunk, felhúztuk a körtefához a dombra, egyik taliga húzó rudjának állító vaslemeze ráültünk, a „göröndő” tartónak nekivetettük a hátunkat, a másik taliga göröndő tartót a kezünkbe fogtuk. A két lábunkat nekifeszítettük a két keréktengelynek, elrúgva magunkat a parttól és iszonyú csörömpöléssel legurultunk a 15-20 méterre lévő méhes felé. Azután visszahúztuk a két eketaligát és gurultunk újra, vagy felborultunk, mert az is jó játék volt.

Befejező rész a következő számban.

Állampolgári Bizottság az Emberi Jogokért Alapítvány felhívása

„Alapítványunk ingyenes jogsegélyszolgálatot működtet olyan emberek számára, akiket a pszichiátrián ért sérelem vagy jogtalan bánásmód. 1994-es megalakulásunk óta sok ezren kerestek fel minket ilyen sérelmekkel, és rengeteg embernek tudtunk hathatós segítséget nyújtani, hogy az őket ért sérelemre kompenzációt nyerjenek, vagy az adott intézetben jobban tiszteletben tartsák a kezelték emberi jogait.”

Állampolgári Bizottság az Emberi Jogokért Alapítvány

Cím: 1461 Budapest, Pf.: 182.

Telefon: 06-1- 342-6355, 06-70-330-5384

E-mail: panasz@cchr.hu

Weboldal: www.emberijogok.hu

Minden információt bizalmasan kezelünk!"

Új rovatot indítottunk – *Jelen vagyunk Pusztaberkiben* címmel, ahol a településünkön jelenlévő és működő vállalkozások, gazdasági szereplők, egyéni vállalkozók mutatkoznak be olvasóinknak.

Vida Ramóna bemutatkozása

Születésem óta itt élek Pusztaberkiben a családommal és szinte minden rokonommal együtt. Mindig nagyon jó kis közösség volt, sosem akartam innen elmenni, így házat is itt vettem.

Amikor kicsik voltunk, emlékszem, hogy gyakran a régi házunkban a konyhai asztal köré ültünk és Anyuval rajzoltunk. Anyu nagyon kreatív, a mai napig foglalkozik kézműves dolgokkal, valószínűleg tőle örököltük a kreativitásunkat. Ez legjobban nálam ragadt meg, ezért előttem nincs is lehetetlen, amihez két kéz kell, azt meg tudom csinálni.

Nagyon érdekelt a rajzolás, bár nem sikerült megfelelő pályát választanom ehhez, azért mégsem hagytam abba. Egy ideig papíron próbálkoztam a technikákkal, először a jobb agyféltekés rajzolással, aztán a szénrel való rajzolással, de mindig zavart, hogy a papírok sokszor csak elvesznek, vagy a kukában landolnak. ☺

Éppen ajándékba szerettem volna készíteni egy rajzot, amikor eszembe jutott, hogyha fába égetem, akkor egészen biztosan

megmarad. Életem első pirográf technikával készült rajza egy kutya volt, akit sajnos korán ért a halál, és szükségét éreztem, hogy kézzel fogható, örök emlék maradjon róla. Azóta szinte csak forrasztóval rajzolok.

Pár munkámat már láthatták itt az újságban, és persze személyesen is, a bekötő úton a kukákat vagy falun belül az utca/házszám táblákat. Többségét közfoglalkoztatásban csináltam a hivatal megbízásából, a házszám táblákat itthon csinálom hobby szinten, a hősi sírok felújítását pedig szabadidőmben végeztem. Leginkább fával dolgozom, de abból nincs határ, polcokat, tv falat, beépített szekrényt is csináltam már, és persze mindig van új ötlet, így mindig van mit csinálni, tanulni, fejlődni.

A Karácsony szellemisége avagy miért nem lehet június 29-én is karácsony?

Gondolkoztunk-e már azon, vajon milyen emelkedett állapotba kerülhetünk karácsony idején?

Az ember lelke milyen változáson mehet át, mire a Szentestéhez ér?

Vajon lehet-e direktbe fordítani az érzéseinket, egy bizonyos dátumra?

Nyilván most sokaknak az adventi időszak lehetne erre a magyarázat, de amit most fejtegetni szeretnék az az, amikor azt mondjuk, lehet karácsonyi érzése az embernek például június 29-én is.

Most nem vallási szempontból vizsgálva kezdem fejtegetni a témát. Szóval Jézus születése, mint szimbólum, nem fog megjelenni.

Sok olyan kérdés merülhet fel bennünk, ha egy picit magunkban vizsgálódnunk kezdünk, hogy mit adhat számunkra ez az ünnep?

Mit jelenthet az emelkedett érzés?

Az emelkedett érzés egy olyan érzelmi állapot, amikor feltétel nélkül bízunk, hiszünk, tudjuk, illetve tudatában vagyunk annak. Felismerjük, hogy ott van. Izgulunk, s nagy a tenni vágyás.

De hogyan is érhetjük el?

Nyilván szükséges egy külső inger, amitől elindul egy belső folyamat. Nos, a Karácsony pont ilyen külső inger.

Oké, de június 29-én nincs karácsony, akkor hogyan érhetjük el ezt a mindent átható, belső, szeretettel teli, emelkedett állapotot?

Tudatosságra van szükség, 365 nap egyikén, úgy ébredsz fel, hogy ma megvalósítod, vagy legalábbis elindulsz megteremteni a célot. Csodát teszel szeretetből, érzésből, kíváncsiból, a sajátodból, belőled.

Menni, csinálni, akár spontán hirtelen változtatási kísérletet is igényelhet. Belső indítást.

Ez egy folyamat, persze a sikerélmény később érkezik.

Nélkülözhetetlen az érzelmi kötődés.

Szeretet, beteljesülés, belső béke, felelősség. Határozottság, eltökéltség. Elszántság kell lenni, önbizalom kell a tervek megvalósításához. Legyél Te magad a külső inger, magadból indulj ki, legyél Te magad a feladat önmagadnak.

Magadért tegyél, és megváltozik a környezeted is. Ne félj változtatni, változni!

Kérdik majd, mi történt veled? Olyan más vagy/más lettél!

Adtál magadnak egy sikerélményt, amitől fejlődöttél.

Jobban rálátsz dolgokra, felismered az érzéseidet. Tudod már kontrollálni, mik azok érzések, amik előre visznek, hiszel és bízol magadban.

Eléred a célot, megvalósítasz. Ezt bármikor megteheted.

Magunknak adni, vagy magunkat jutalmazni ritkán szoktuk. Pedig nagyon szükséges. Ki szeressen jobban minket, ha nem saját magunk? Ezért nehéz június 29-én a Karácsony érzését megélni, olyankor extrovertáltak vagyunk, hisz hét ágra süt a nap. A szeretet lángját kellene megőrizni, átmenteni az előző év karácsonyi ünnepéből.

Karácsonykor másokért létezőnk, csakis azt szeretnénk, hogy minden tökéletes legyen, harmónia vegyen minket körül.

Kívánjuk, hogy egészséges legyen minden hozzátartozónk, s nem az a fontos, mi van a fa alatt.

A téli hónapokban introvertáltabbak vagyunk, ahogy egyre hamarabb sötétedik odakinn, visszahúzódunk, bevonulunk. Jobban megélhetjük az érzéseinket.

Karácsony közeledtével, születőben van valami megfoghatatlan.

Várunk, várhatunk valamire, olyan csodára, ami csak ilyenkor érhet minket.

Történnek csodák az év minden napján, csak ilyenkor fogékonyabbak vagyunk az emelkedett érzelmi állapotunk miatt.

Ami még szebbé teheti az ünnepet, az a várakozás; várakozás arra, hogy szeretteinkkel együtt legyünk, hogy lássuk a mosolyukat, a gyerekek zivajját halljuk, és hogy mi felnőttek a saját szavunkat se halljuk beszélgetéseink során. Ez így jó, ahogy van.

Mert ami igazán fontos az szemmel nem látható!

A karácsony szellemiségéhez szorosan hozzátartozik a bekuckózás, a tűz, a kályha melege, a fa ropogása. A befelé tekintés.

Év vége közeledtével visszatekintünk az elmúlt hónapokra, milyen gyorsan eltelt ez az év is. Megélhetjük újra az emlékeket, a fájdalmakat, az eseményeket.

Bölcsebbek konklúziót is vonhatnak le belőle.

Bizakodunk, hogy majd jövőre jobb lesz, másként fogjuk csinálni.

Aranyosi Ervin: Hadd kívánjak!

Hadd kívánjak szebb új évet!
Gondolkodó képességet!
Félelem nélküli létet!
Vidámságot, egészséget!

Hadd kívánjak boldogságot!
Igazságot és jóságot!
Hétköznapi bölcsességet!
Minden rossz itt érjen véget!

Hadd kívánjak szebb új évet!
Szívből jövő emberséget!
Oda-vissza tisztességet!
Fájdalmaktól mentességet!

Pusztaberki, 2021 december

Hadd kívánjak boldogságot!
Jóvá váló, szebb világot!
Szeretetet és figyelmet,
legyen vidám minden gyermek!

Hadd kívánjak szebb új évet,
melyben lelkünk újjá éled,
megszabadul minden rossztól,
istentelenül gonosztól.

Hadd kívánjak boldogságot!
Minden ember legyen áldott,
s méltón, szeretetben éljen,
az eljövő szép, új évben!

Marianna

Hahó, a tó!

*„Hajdan ütellekkel magyarázták a' mi Atyáink
Hogy mi az alsó rend törvényre? kinél az igazság? -
A' ki erősebb volt, ugyan az kényyére bitangolt. -„*

Fazekas Mihály – Lúdas Matyi (részlet)
(1816)

Helyszín: egy tópart, két idős férfi ül a szélén, akik némán elmélázva nézik a vizet. Balról egy harmadik öregember érkezik.

– Aggy' Isten! – köszön az érkező.
A másik kettő szinte csak foghegyről válaszol neki.
– Fogaggy' ...
– 'Sten...
A frissen érkezett nem bántódott meg a kedvetlen fogadtatáson: csöndben letelepedett a fübe a másik kettő mellé.
– Van valami hír, Tiborc sógor? – szólalt meg az egyik.
– Semmi jó, Gáborc koma – felelte az újonnan jött –, semmi jó...
– Csak nem talált ki megént valamit az az átkozott...
– kezdte mérgesen a harmadik, de lehurrogták.
– Hallgass már, Hígborc testvér!
– Tudod jól, hogy mindenütt füle van... és a víz még jobban viszi a hangot!
– Jóvanna, jóvan – dörmögte Hígborc –, igazságtok vagyon. Akkor úgy mondom, hogy... tekintetes Dübörgi urasság tán talán megént új törvényt hozott mireánk?
Tiborc sógor komoran bólíntott.
– Megént.
– Hát mi a jó, édes...
– Hallgass mán', Hígborc!

– Jóvan, jóvan... szóval... mit eszelt már megént ki a naccságos és jóságos nagyjóurunk? Abban a végtelen nagy jóindulatjában...
– Levegő-adót kell fizetnünk.
– Hogymiajóédes...?!?!
– Mindenünk kap egy számlát a nyakába, ami számolja, hogy egy nap, hányszor veszünk levegőt. És minden századik után adózni kell egy forintot.
A másik kettő döbbenet hallgatott. Még levegőt se vettek, bizonyára spórolni akartak az adóval.
– Mondja csak kend, Gáborc koma... maga hányszor vesz levegőt egy nap?
– Tudomisen... amennyi köll!
– Azt mondják – vette vissza a szót Tiborc sógor –, egy ember percenként tizenkettő és húsz között szíjja a levegőt befelé. Tiszteletteljes, nagyméltóságú nagyurunk kegyelmének köszönhetően tizennyolccal fognak számolni. Per perc. Az annyit jelent, hogy egy évben kilencmillió-négy százhatvanezer-nyolcszáz. Azaz, egy esztendőre kilencvennégyezer-hatszáznyolc forintot kell fizetnünk ökegyelmességének. Áldassék a neve az ő nagyon nagy igazságosságában.
A másik kettő egyszerre nézett Tiborcra elismerően és döbbenet.
– Ezt kend számolta ki, egymaga, sógor?
– Dehogy – legyintett amaz –, az ispán hirdette ki az imént. Drónról szóló beszélővel.

Ám közben látnivalóvá vált, hogy Hígborc testvér
lassan felfogja, hogy miről is van szó, ugyanis egyre
jobban beveresedett a feje.
– Nono! Nonono! – szólt rá idejében Gáborc koma. –
Lassanként, Hígborc! Csak módjával!
– *Hogy az az elbitangolt, bárcabitorló, bázarekettyei
jó édes...!*
– *Nononono!!!*
– Hát már a levegő is az övé tán?
Tiborc sógor rábólintott.
– Az üvé.
– *De hát, hogy a jó, bűdös életbe'...*
– Mert aszongya, hogy az ő földjei felett a levegő is az
övéje. Mink meg elszíjjuk az ő saját tulajdonját.
Látható volt, hogy Hígborc testvér csak erőnek-
erejével tartja vissza az ordítást, ezért Gáborc koma
szólalt meg... de valami fenyegetően jeges
nyugalommal.
– Először betemette a vízelvezető árkaikat, hogy az
is az övé, és ott is vetni, meg aratni akar. Elvette az
útszéli fákat, hogy azok is az övéi. Kidöntötte a
villanyoszlopainkat, letépette a telefonkábeleinket,
mer' az ő földjén vannak, és mi nem fizetünk bérleti
díjat. Kiszedette a földből a vízcsöveket, mert azok
után se fizetünk adót, pedig az ő földjében vannak!
Kivágatta az erdeinket, mer' azok az ő fái! Levágatta
a virágainkat, lelegeltette a fűvünket, mert azok is
mind az övéi!
Mivel Hígborc testvér feje még mindig bíborlila volt,
és a fülén gőz jött ki, ezért Tiborc sógor vette át a
szót.
– Utána lánctalpasokkal és ekékkel feltépette a
főutcát, aztán betrágyázta, mert ott is termelni akart.
Akkor szüntek meg a buszjáratok... és a nagyságos és
méltóságos Dübörgei ökegyelmessége vérszemet
kapott. Kidoboltatta, hogy az egész falu az övé, mink
csak mind a jobbágyai vagyunk, és a házasulandóktól
követelte az első éjszaka jogát. Az mindegy volt neki,
hogy fiú, vagy lány házasodik... Lebontatta a
polgármesteri hivatalt, a helyét behintette sóval, mert
ittén csak ő az úr, csak semmi önkormányozósdí.
Hígborc testvér lassan erőt vett magán, és immár ő is
megtudott szólalni.
– Aztán rájött, hogy a haltenyésztés több állami
támogatást hoz, mint a földművelés, ezért meg jobban
felduzzasztotta a víztározót... és most az egész falu

víz alatt áll. Csak a templomtorony csúcsa látszik ki...
ottan, ni!

Mindhárman a végtelennek látszó tóból kikandikáló
vaskereszetet nézték. Épp egy kormorán szállt rá,
csőrében egy hallal.
– Hát így van ez, komák... Így lettünk
Pusztaberkiből... *Taviberki*.
– Milyen jó, hogy ezen a dombtetőn még
meghúzhatjuk magunkat! Áldassék ezért dicső, nagy
jó urunk neve!
– Áldassék! Áldassék!
– Mondjuk... kár, hogy már csak mink hárman
maradtunk ezen a dombon... mert csak annyi hely
van, hogy mi éppen elférünk. Alig kér érte a naccságos
úr száz aranyat. Fejenként. Naponta.
– És az a kevés fű-adó, meg szárazföld-adó, napsütés-
adó, tized, kilenced, nyolcad, heted és hatod alig
valami ezért a nagy jóságért!
– Csoda, hogy eddig bírta a naccságos levegő-adó
nélkül, áldassék az a marha nagy szíve!
– Kend miből fogja fizetni a levegő-adót?
– Szerintem majd adok vért... vagy valami...
– Jó ötlet. Asszem, én is így fogok tenni... azt az egy
maradék vesémet csak nem adnám még oda...
– Milyen jó itt lakni! És nem a víz alatt... három
méterrel...
– Ugye, hogy ugye?!
Aztán csak hosszan hallgatott a három öreg. És a
fodrozódó víztükröt nézték.
A vízből kiálló magányos vaskeresztre most épp egy
sárgarigó telepedett, és gyönyörű trillázásba fogott.
– A madárdal még nem az üvé... – szólalt meg
csendesesen Tiborc sógor.
– Nem – bólintott rá Gáborc koma. – Az nem.
„*Még nem*” – gondolta magában Hígborc testvér, de
nem mondta ki hangosan, mert nem akarta a másik
kettőt ebben a kivételes pillanatban elkeseřiteni.
– Az évek telnek, Döbrögik jönnek-mennek... de a
föld marad, a víz marad.
Ezt nem tudni, hogy melyikük mondta ki, de nem is
fontos. A fontos az, amilyen elcsöndesedő, szent
áhítattal hallgatta a három öreg a sárgarigó énekét,
ami messzire zengett a tó vize fölött...

*„A' lepotsékolt nép dühös indulatja, kanóttzal
Adta jelét ollykor bosszújának; de oroslány
Szíve kevésnek volt, hogy mint Matyi vissza pofozza,
A' mi goromba tsapást vett a' zabolátlan erőtől.”*

Fazekas Mihály – Lúdas Matyi (részlet)
(1816)

Szántó Tibor

Reményik Sándor emlékezete (1890-1941)

Reményik Sándor – Erdély határán

A hegyekre már száll az alkony:
Bíbor és vér – aztán vak homály,
Harctól távol ha eddig álmodott,
Most minden, minden lélek odaszáll

Ha volt még lélek, közömbös, magas,
Szív, hogyha volt, üres és hazátlan,
Ha volt mozdulás, fáradt és hideg,
Most felizzik egy lángban.

Most a *mi* kertünk rózsáit tépik
S száz átokba szakad a csendünk szét,
Most sisakot öltön a halk bánat,
S ki-ki fogja a maga fegyverét.

Hadd tudja meg, orvul ki tör reánk,
Hadd érezze meg, akármily kevély,
Hogy vasban kísért itt most minden álom
És minden lélek egy-egy szuronyél.

1916 augusztus 29.

„**Reményik Sándor** több, mint erdélyi. Mondják, ő az aki «Erdély legsajátosabb érzéseit» fejezte ki; de ezek a legsajátosabb erdélyi érzések akkor minden magyar érzései voltak. S ma is azok.

(...)

Ez a költő közelről láthatta a történelem viharait. A hazáját rázták meg.

A magányos költőhöz közelebb van talán a haza, mint máshoz: minden emberi dolgok közül ez van legközelebb. A nagy történelmi katasztrófák fájóbban érinthetik. Más költő ilyenkor visszahúzódhat egyéni életébe s otthona körül ernyőt vonhat a vihar elé. Az ő számára ez a menedék nem adatott. Kisebb családjá, szűkebb otthona nincsen, mint a haza. Ez a haza – Erdély.”

Babits Mihály: Az erdélyi költő (1940)

Reményik Sándor 1890. augusztus 30-án született Kolozsváron. Ősei a Felvidékről, a Gömör-Kishont vármegyei Dobsináról kerültek Erdélybe. Anyai dédapja, Pákh Mihály evangélikus lelkész, szintén költő volt. Édesanyja, Brecz Mária, egy felsőgömöri kisközségből, Jólészből származott: írói vénával megáldott nő volt, aki írásban németül verselt, szóban magyarul mesélt gyermekeinek, általa kitalált történeteket. Édesapja, Reményik Károly építészmérnök, építkezési vállalkozó, megbecsült szakember, ismert közéleti személyiség Kolozsváron.

Az állandóan betegeskedő, látási zavarokkal küszködő Sándor már gyermekként *lámpagyújtogató* szeretett volna lenni, és lett is, nem akármilyen: az erdélyi magyarság lámpásának gyújtogatója, a nemzeti öntudat fáklyavivője.

Reményik Sándor („Végvári”) – Három szín

A keblünkről letiltották,
Leszaggatták a három színt;
Kebelnkről beljebb vándorolt:
Befogadták a szíveink.

Ameddig piros lesz a vér,
Ameddig fehér lesz a hó,
Amíg zöldel a rét füve,
Lesz *jel*, eszünkbe juttató:

Hogy hitünk hol van, hol hazánk,
Hogy hova, kihez tartozunk,
S kié a föld, hol elsüllyed
A koporsónk, ha meghalunk.

Hogy az életünk sivatag,
Hogy vérbemártott kép a táj,
S a testnek a letépett tag
Utána sír, utána fáj.

Ameddig piros lesz a vér,
Ameddig fehér lesz a hó,
Amíg zöldel a rét füve,
Míg lesz magyar szív, dobbanó:

A keblünkről letilthatják,
Letéphetik a három színt,
Keblünkről beljebb vándorol,
Befogadják a szíveink.

E három szín után fog szívünk
Sikoltva égni, vérzeni,
Ki mindenünnen leszaggatta.
Jöjjön és *onnan* tépje ki!

1919 július 14.

1900 szeptemberében írárták be a kolozsvári Református Kollégium első osztályába, ahol osztálytársai voltak Makkai Sándor, Ligeti Ernő, felettük járt Áprily Lajos és Kós Károly.

Felsőfokú tanulmányait a kolozsvári Ferenc József Tudományegyetem jogi fakultásán kezdte meg. Már joghallgató korában cikkei jelentek meg a *Dobsina és Vidéke*, majd az *Ellenzék*, az *Erdélyi Lapok*, a *Kolozsvári Hírlap* és más újságok hasábjain. Egyre súlyosbodó szembetegsége miatt azonban utolsó szigorlatát már nem tette le. A református kollégiumban, de főképp az egyetemen szövődtek kedves barátságai, többek között Olasz Lajossal, és a későbbi híres íróval, Makkai Sándor református püspökkel.

Reményik Sándor – Imádság

Uram, rövid pár évre add csak
A szavak csengő színezüstjét,
Vert aranyát a gondolatnak,
Képek suhanó selymét nékem,
Hogy csendbe rejtsem, álomba zenéljem
Mind, mi nekem fáj s szívemen át *másnak*.
Tudjam: mögöttem százak, ezrek állnak,
Némák, akiknek én vagyok a nyelve,
Tüzes nyelv. Kar, *értük* fegyverre kelve,
Árvák, akik nevében én beszélek
S ha elnyelik szóm puszták, sötétségek,
Tudjam: egy világ kínja kihallgatlan.

Hadd dolgozzam selyemmel, vert arannyal
S ki magam itt bolyongok tépve, árván:
Hadd legyen minden sorom súlyos márvány,
Márványba rótt sok-sok mély jelbetű.

A száz sziklába befalazott kincset
Hadd hordjam össze egy roppant halomba,
A szerteszálló sok-sok kósza jajszót
Ezer hangon bűgő *egy* fájdalomba,
Szakadjon le az idegenség fátyla:
Aki engem lát, bennem *magát* lássa,
S kik rongy létem ma méltó gúnnyal nézik,
Az égből orzott láng, én Istenem.
Égessen be a szívök közepéig!

Pár évet adj csak. Akkor én, Uram,
Kezedbe adom vissza minden vágyam,
Mert mind betelt. És nem éltem hiában.

1917

Építész apjától örökölt vagyona lehetővé tette, hogy függetlenül, 1916-tól kezdve kizárólag az irodalomnak éljen. Költeményt először az *Új Idők* c. újság közölte tőle 1916-ban. 1918-tól állandó munkatársa az *Erdélyi Szemlének*, és 1921-ben az ő szerkesztésében indult el az *Erdélyi Szemléből* átalakult irodalmi és művészeti folyóirat, a *Pásztortűz*, amelyet a legnehezebb időben szerkesztett. Körülötte és a *Pásztortűz* körül alakult ki az erdélyi irodalom. Első verseskötete a *Fagyöngyök* 1918-ban jelenik meg.

1918 novemberében a Román Királyság megkezdte Erdély megszállását, amit a nagyhatalmak az 1920. június 4-ei trianoni békediktátumban jóvá is hagytak.

Reményik Sándor nem menekül el Kolozsvárról, hanem „Végvári” álnéven hazafias verseket ír, amiket gépirásos másolatban, kézről-kézre adtak az emberek. Így jut el híre és költészete a csonka Magyarországra is, ahol hatalmas lelkesedéssel fogadják az ismeretlen, igaz erdélyi hazafi tüzes gondolatait.

**Reményik Sándor („Végvári”) –
Mindent felírunk!**

Mindent felírunk: a gúnyszót, a szitkot,
És hordozzuk, mint fájó, büszke titkot.

Mindent felírunk: az elorzott kincset,
A szöget, tövist, a börtönt, bilincset.

Mindent felírunk: sebet, lelkit, testit,
A szégyen bélyegét, mely rajt' vereslik.

Mindent felírunk: a keservek kelyhét
És lobogóink tiprott, tépett selymét.

Mindent felírunk: a nekünk fent baltát
És álmunk megbolygatott nyugodalmát.

Mindent felírunk: a megfojtott szót
És egyenként a sok-sok bujdosót.

Mindent felírunk: féltett asszonyépünk,
Könnyünk és mindennapos rettegésünk.

Mindent felírunk: mindent, ami érték:
Gazdag aranyát és szegény filléjét.

Egy jó szót tőlük megtanulunk végre,
S majd: "Cine mintye" - megfizetünk érte!

1919 január 17.

"Emlékezők Reményik Sándor sírjánál a
kolozsvári Házsongárdi temetőben, 2020."

Reményik Sándor („Végvári”) – Átok

Most átkot mondok!

Ez a föld a mienk,

Ki nyomunkba hág itt völgyön-hegyen:
Megátkozott legyen!

Ezeréve mi vagyunk itt urak

Isteni, ősi jusson:

Honszerző vér jogán!

Hogy ez a föld bitang kezekre jusson,

Az nem lehet,

Nincs Isten, aki megengedje azt.

Most átkot mondok:

Ne leljen itt vigaszt,

Mosolyt, álmot, szerelmet,

Aki nyomunkba jó.

A termőföld

Legyen neki kiszikkadt temető.

Hova vágyai elepedve érnek,

Erdei források

Vize: forrása tisztátalan vérnek.

Olcsó prédául mit neki hagyunk:

Legyen viszálynak elátkozott magja

Az aranyunk.

Minden bokor rázörrenjen,

Rém kergesse nád-éren;

Talpa alatt

Minden kavics lánggal égjen,

Minden fűszál leszáradjon,

Falvaira

Minden folyam kiáradjon.

Mit megkíván: fusson tőle,

Szálljon reá, mitől remeg,

Gyümölcs fáján rohadjon meg!

Legyen itt akkor minden május-évad

Virágtalan gally, száraz ág;

Kopárak legyenek itt a hegyek

S meddők az anyák.

Legyen a napfény oly sápadt, kevés,

Mint szükös, nyirkos kripta-üregek

Dohos ölében a halotti mécs!

Akik nyomunkba jönnek,

Hordják szivökben idők tengerén

Fullánkját tört erőnknek.

Heverjen temetetlen bomló testük

És ne leljenek itt

Nyugodt álmot bolyongó lelkeik.

Verje meg az Úristen ezt a földet,

Ha tőlünk elveszik!!

1918 október

„Petőfi óta kevés költő ajkán szólt tüzebben a szó, izgatóbban az indulat, maróbban a keserűség, megragadóbban a háborgás, mint V é g v á r i e szabadon hömpölygő soraiban. A magyar géniusz teremtő ereje a magyar verselés nemes egyszerűségével kevés költőnél párosul fenségesebben, mint V é g v á r i i költeményeiben. Meggyőződésünk, hogy ezek a versek fel fogják rázni a közönyösöket, kintartásra fogják buzdítani a lelkeseket s megerősítik az üldözötteket és a csüggedőket. Ezeknek a verseknek egyetlen igaz magyar ember asztaláról sem szabad hiányozniok.”

Raffay Sándor evangélikus teológiai akadémiai tanár, a Bányai evangélikus egyház püspöke, felsőházi tag, egyházi író, teológus, költő, műfordító, hittudós (1919 november)

Barátai és költőtársai, Áprily Lajos és Makkai Sándor, valamint a lelkéhez legközelebb álló két asszony, a testvérként, alkotótársként, mesterként emlegetett festőművész Szőcs Jenőné Szilágyi Piroska, és a költőre talán nála is nagyobb hatást tévő Judik Józsefné Imre Ilona is Magyarországra költözött nem sokkal Trianon után, ám ő sohasem hagyta el szeretett városát, Kolozsvárt.

Reményik Sándor („Végvári”) – Eredj, ha tudsz!

Egy szívnek, mely éppúgy fáj, mint az enyém

Eredj, ha tudsz...
Eredj, ha gondolod,
Hogy valahol, bárhol a nagy világon
Könnyebb lesz majd a sorsot hordanod,
Eredj...
Szállj mint a fecske, délnek,
Vagy északnak, mint a viharadár,
Magasából a mérhetetlen égnek
Kémleld a pontot,
Hol fészekrakó vágyaid kibontod.
Eredj, ha tudsz.

Eredj, ha hittelen
Hiszed: a hontalanság odakünn
Nem keserűbb, mint idebenn.
Eredj, ha azt hiszed,
Hogy odakünn a világban nem ácsol
A lelkekből, ez érző, élő fából
Az emlékezés új kereszteteket.

A lelked csillapuló viharának
Észrevétlen ezer új hangja támad,
Süvít, sikolt,
S az emlékezés keresztfáira
Téged feszít a honvágy és a bánat.
Eredj, ha nem hiszed.

Hajdanában Mikes se hitte ezt,
Ki rab hazában élni nem tudott
De vállán égett az örök kereszt
S egy csillag Zágon felé mutatott.
Ha esténként a csillagok
Fürödni a Márvány-tengerbe jártak,
Meglátogatták az itthoni árnyak,
Szelíd emlékek: eszeveszett hordák,
A szívét kitepték.
S hegyeken, tengereken túlra hordták...
Eredj, ha tudsz.

Ha majd úgy látod, minden elveszett:
Inkább, semmint hordani itt a jármot,
Szórd a szelekbe minden régi álmod;
Ha úgy látod, hogy minden elveszett,
Menj őserdőkön, tengereken túlra
Ajánlani fel két munkás kezed.
Menj hát, ha teheted.

Itthon maradok én!
Károgva és sötéten,
Mint téli varjú száraz jegenyén.
Még nem tudom:
Jut-e nekem egy nyugalmas sarok,
De itthon maradok.

Leszek őrlő szű az idegen fában,
Leszek az alj a felhajtott kupában,
Az idegen vérben leszek a méreg,
Miazma, láz, lappangó rút fűreg,
De itthon maradok!

Akarok lenni a halálharang,
Mely temet bár: halló fülekbe eseng
És lázít: visszavenni a mienk!
Akarok lenni a gyújtósinór,
A kanóc része, lángralobbant vér,
Mely titkon kúszik tíz-száz éveig
Hamuban, éjben.
Míg a keservek lőporához ér
És akkor...!!

Még nem tudom:
Jut-e nekem egy nyugalmas sarok,
De *addig*, varjú a száraz jegenyén:
Én itthon maradok.
1918 december 20

Reményik Sándor életét szorongások és súlyos betegségek kísérték, lelkének egyensúlyát szinte sohasem találta meg, a kisebbségi létben és az elvadult korban nehezen lelta meg helyét. Szenvedésekben volt része, hónapokat töltött szanatóriumokban, és a húszas évek derekától úgy érezte, hogy népe felmorzsolódása is elkerülhetetlen, de azért mindig az életet hirdette. Emberileg is nagy tett volt az élete: reménytelenül is csillagokkal népesítette be az erdélyi éjszakákat.

*„Egy lángot adok,
ápolod, add tovább”*

*Ez a mondat olvasható a
házsofáti temetőben álló sírján.*

Reményik Sándor – Ha nem lesz többé iskolánk...

Ha egyszer nem lesz többé iskolánk,
 - Nem lesz üvegház gyöngye palántáknak, -
 Ha nem lesz tanterem,
 Hol a tanító nyíló ajakán
 Az ige- virág magyarul terem,
 Ha nem lesz többé szentesített mód
 Oktatni gyermekünk az ősi szóra,
 Ha minden jussunkból kivettünk:
 Egy Iskola lesz egész életünk,
 S mindenki mindenkinek tanítója.

Bölcsek leszünk, szentek leszünk,
 Hogy gyermekeink lelkéhez közel,
 Mindíg közel legyünk.
 Nem leszünk semmi más:
 Hitben, hűségben, tisztaságban
 Egymásnak folytonos példaadás.

És esküszünk
 Mindenre, ami szent nekünk:
 így, iskolátlanul
 Egymásból olyan nemzedéket nevelünk,
 Hogy mind az idők végezetéig
 Megemlegettetünk.

1924

Élete alkonyán betegsége egyre súlyosbodott, kórházzól-kórházra járt. Elektrosokknak megfelelő inzulinsokkal kezelték. Egy ilyen kezelés során halt meg 1941. október 24-én, Kolozsvárott – a városban, ahol született, amit soha nem hagyott el. A Házsongárdi temetőben helyezték végső nyugalomra.

„Amikor Kolozsváron végigvonult temetési menete, a városban megállt az élet. Csend volt. Tíz- és tízezrek sorakoztak fel az utcákon, amerre a gyászolók feketeruhás csapata elvonult: Erdély búcsúzott, búcsúztatta nagy fiát, aki talán legharsogóbban fejezte ki az itt élőkre váratlanul rászakadt kisebbségi sors keservét, aki úgy érezte, végváron áll, s úgy is írta verseskötetét, mint Végvári.”

„Félelmetesen nehéz történelmi pillanatban kezdte lírai pályáját. Kortársai úgy érzékelték jelentkezését, mintha az evangéliumok lapjairól lépett volna közénk biztató szavával: mit féltek, kicsinyhitűek? Törékeny volt, de akik ismerték, úgy érzékelték, azok a terhek roppantották meg vállát, amelyeket folyvást magán hordott, felelősséggel, átszellemült komolysággal. Valami rendkívüli erő és elhivatottság sugárzott belőle.”

Rónay László – Mesterek és legendák (2012)

„A költő Reményik évei nehéz évek voltak. Nehéz és küzdelmes kisebbségi évek, ezer veszéllyel és kelepccével. Azt hiszem, ebben a helyzetben senkisémm tudott volna tökéletesebben viselkedni, mint Reményik viselkedett. A költői tehetség nem volt elég itt, sőt nem is volt a legfontosabb. A versekhez ember kellett, s a költő értékei emberi értékek. Ember, erdélyi ember és magyar.”

Babits Mihály: Az erdélyi költő (1940)**Reményik Sándor – Végrendelet**

Fáradtságom adom az esti árnyak,
 Színeimet vissza a szivárványnak.

Megnyugvásom a tiszta, csöndes égnek,
 Mosolygásom az őszi verőfénynek.

Sok sötét titkom rábízom a szélre,
 Semmit se várva és semmit se kérve.

Kik üldöztek át tüskén, vad bozótton:
 Kétségeim az örvényekbe szórom.

A holtom után ne keressetek,
 Leszek sehol - és mindenütt leszek

Begyűjtás FÜSTMENTESEN! Hasznos tanácsok a téli tüzeléshez

A kandalló tüze meghittebbé varázsolja otthonunkat, és a fa tulajdonságából adódóan klímasemleges, megújuló energiaforrás. **Azonban, ha nem megfelelő módon helyezük el a tüztérben, jelentős mértékben szennyezi a levegőt és károsítja egészségünket!**

A **helytelen tüzrakás** egyik következménye a nagy mennyiségű füst. A füstben található ultrafinom szálló részecskék a szervezetbe jutva pedig súlyos egészségügyi problémákat okoznak.

A helyes tüzelésről rengeteg téves információ kering a köztudatban, az általános tapasztalat az, hogy a legtöbb esetben maga a készülék használója sincs tisztában a helyes üzemeltetés szabályaival, a begyűjtés és a fontos levegőellátás pontos részleteivel.

Megszokásból, rossz betanult szokások szerint történik a begyűjtés. Sokszor bosszankodik is a felhasználó, ha visszafüstöl, nehezen gyullad, vagy nem megfelelő a hőérzet, nagy a fogyasztás.

Szinte minden esetben túl sok tüzelőanyaggal tömik meg a tüzteret, összetömörítve, légrés nélkül (arra gondolva, hogy így hamarabb lesz jó meleg), nem is sejtve, hogy **ezzel akár robbanásveszélyt**, vagy a tüzelőberendezés idő előtti gyors tönkremenetelét okozzák, és melegebb sem lesz!

A kályha szakszerű üzemeltetése a használójának a feladata, felelőssége.

A kályha helyes üzemeltetése némi gyakorlatot igényel, ezért a tulajdonosoknak erre megfelelő figyelmet kell fordítaniuk!

A következő tanácsokat betartva és a folyamatot begyakorolva rengeteg bosszúságtól, felesleges költségtől óvhatja meg magát a tüzelőberendezés üzemeltetője.

A kályhákat rövid ideig tartó, intenzív, ebből következően hatékony és tiszta égésre tervezik.

Ennek érdekében az egy begyűjtásra tervezett tűzifa mennyiséget egyszerre kell berakni és eltüzelni. Annál hatékonyabb az égés, minél nagyobb mennyiségű tűzifát rakunk egyszerre a tüztérbe – természetesen, betartva a kályhás által megadott maximálisan berakható famennyiséget. Ezért érdemes inkább ritkábban, de nagyobb mennyiségű fával begyűjtani, mint gyakrabban kevéssel. A falak hőtároló képességét is jobban kihasználhatjuk így.

A tüzelés közben utánrakni (több tűzifát betenni) nem szabad, mivel ez csökkenti az égés hatásfokát, a túlfűtés pedig jelentős mértékben csökkentheti a kályha élettartamát!

Nehéz és középnehéz kályhákban (pl. tömegkályha, téglakályha, cserépkályha) a fűtési szezon nagy részében naponta csak egyszer kell begyűjtani, a

következő napi begyűjtásig viszonylag egyenletesen sugározza az eltárolt meleget. Extrém alacsony energiaigényű házban (passzívházban) egy jól méretezett nehéz kályhában az idény nagy részében két-három naponta kell csak begyűjtani.

A teljesítmény szükség szerint csökkenthető az egyszerre berakott tüzelő mennyiségének csökkentésével, ám a kályhás által megadott maximálisan berakható mennyiségnek legalább a felét célszerű berakni. Ellenkező esetben a kályha egyébként igen magas hatásfoka már csökkenhet. Ha még így is túl nagy a teljesítmény, inkább ritkábban kell begyűjtani.

A megfelelő tüzelőanyag kiválasztása az egyik legfontosabb kérdés.

A gyengébb minőségű szenek (mint a faszén, a tőzeg, a lignit), továbbá a hulladékok égetése során jelentős mennyiségű és rengeteg fajtájú káros anyag keletkezik, egyrészt a tüzelésre nem alkalmas anyagok összetételéből, másrészt az alacsonyabb égetési hőmérsékletből adódóan.

Tilos fatüzelésű kályhában a tűzifán kívül bármi mást égetni!

Különösen nagy kárt okozunk a műanyagok, ruhaneműk elégetésével, de szenet, lignitet se égessünk benne! Még a vegyes tüzelésre épített kályha élettartamát is töredékére csökkentheti a szénnel, lignittel való tüzelés, nem beszélve arról, hogy mennyit ártunk vele a környezetünknek!

A vegyes tüzelésű kazán nem hulladékégető berendezés!

A különböző hulladékok égetése jogszabályilag TILOS, és mérgező saját magunkra és környezetünkre is!

A magas hőmérsékletű és hatékony égés feltétele a száraz tűzifa.

A frissen vágott tűzifa fűtőértéke fele-harmada a már legalább 2 éve fedett helyen száradóénak, ezért kizárólag ez utóbbit érdemes fűtésre használni. A nem kellően száraz fával való tüzelés nem csak pazarlás, de a kályha élettartamát is töredékére csökkenti.

A kályhákhoz és a kandallókhöz csak a másfél-kétéves, száraz keményfa ajánlott, pl.: bükk, akác, tölgy, gyertyán.

A fa csak 18-24 havi száradás után lesz száraz, ez a légszáraz fa, amelynek a víztartalma 20% alatt van.

A fát úgy tároljuk, hogy a levegő átjárja és az eső ellen védve legyen (fólia alatt bepárasodhat).

A helyes tárolás legalább olyan fontos, mint az időben történő beszerzés!

A fa égésekor a fában maradt extra víztartalom gőzzé alakítására fordított energia veszteségként jelentkezik. Másrészt az előbbi folyamat csökkenti az égés hőmérsékletét, így a magasabb gyulladási hőmérsékletű éghető összetevők nem fognak elégni, hasznosítatlan energiájuk további veszteség. Az előbbi okok miatt a frissen vágott fa fűtőértéke a légszáraz fa fűtőértékének fele vagy akár harmada.

A pénztárcánkon kívül még nagyobb veszteség éri a környezetünket, hiszen az éghető, de a kéményen át így elégetlen formában távozó anyagok - mérgező szénmonoxid és rákkeltő koromszemcsék - **a környezetünkre és egészségünkre is károsak.** A nem térfogat, hanem súly alapján vásárolt vizes fával még ennél is rosszabbul járunk, hiszen a fűtőértéket csökkentő vízzért – a fa árán felül – még fizetünk is.

A vizes fával való tüzelés ezen kívül a kályhánkat is tönkreteszi.

Vizes fát tüzelve a tökéletlen égés miatt visszamaradó korom és kátrány lerakódik a kályha belső felületein, eltömítve a füst számára kialakított járatokat, ezenkívül hőszigetelő réteget alkotva megakadályozza, hogy a kályha hőtároló falazata átvegye a forró füstgázok energiáját. Így a kályhánk nem fog megfelelő hatékonysággal fűteni, a dugulás miatt pedig akár teljesen működésképtelenné válhat!

Jobb esetben egy tisztítással többé-kevésbé orvosolni lehet a problémát, rosszabb esetben csak a kályha elbontásával és újjáépítésével.

A megfelelően elvégzett kéményseprés, és a készülék ellenőrzése évente ajánlott, a kötelező ellenőrzésen felül, még a fűtésszezon előtt. Így biztosak lehetünk abban, hogy hibátlan berendezéssel indulunk neki a télnek, és nem az első begyújtáskor szembesülünk vele, majd hetekig vacogunk, mire találunk egy ráérő szakembert, aki megoldja a problémát.

Ne higgyünk a rafinált tűzifa kereskedőknek, akik a nagyobb haszon reményében, különböző hamis magyarázatokkal megpróbálják elhitetni, hogy vizes fával hatékonyabb fűteni!

A frissen vágott fa nedvességtartalma 50-60%, széljárta tárolóhelyen ez az érték néhány hónap alatt 30-40%-ra csökken. De **még ekkor is gazdaságtalan a fa felhasználása,** mert a fűtés során keletkező hő 30-40%-át az elégetett fa kiszáritására használja fel, így a hatásfok is ennyivel csökken. A keletkező vízgőz megterheli a kályhát, szurkosodást és komoly károkat

okoz a kályha járataiban és a kéményben.

A gyakorlatban fűtésre alkalmas száraz fát venni nem tudunk (bármit állítson megint csak az a bizonyos kereskedő). Ezért a fűtésre használt tüzelőnket jó előre be kell szerezni! A fa két év száradás után éri el azt az állapotot, hogy már nem szárad tovább. Szabadban, fedetlenül tárolva 20%, fedett de szellős helyen 10-12% lesz a fa végső víztartalma.

A legjobb megoldás a tűzifánkat felhasználás előtt 1,5-2 évig, **méretre vágva, felhasítva,** fedett, de széljárta, optimális esetben déli fekvésű tűzifa tárolóban tárolnunk.

A jó tűzifa tároló tehát két fűtési szezonra való fát képes befogadni. Elegendő hely birtokában könnyedén építhetünk vagy építtethetünk ilyet. A fűtési szezon folyamán megüresedő helyre, a következő szezonra megmaradt fa mellé, a fűtési szezon végén mindig szerezzük be a következő utáni szezonra való fát.

Ha ennyi helyünk nincs, egy szezonra való tűzifát tárolhatunk. A fűtési szezon végére megüresedő helyet viszont tavasszal feltétlenül töltsük fel a következő szezonra beszerzett, felvágott, hasított fával! Így ugyan nem fog a lehető legjobb mértékben kiszáradni, de már kályhában való tüzelésre alkalmasabb lesz (csökkent hatásfokkal persze), mint a frissen beszerzett fa összettel.

Manapság szinte minden nagyobb barkácsáruházban, vagy az interneten számtalan helyen könnyedén és olcsón vásárolhatunk fanedvességmérőt. Segítségével gyerekjáték a tűzifa nedvességtartalmának ellenőrzése a felhasználás előtt. Fontos, hogy a mérés előtt hasítsunk ketté egy nagyobb hasábot, és a frissen hasított felület közepén, 3-4 helyen mérjük meg a nedvességet, a mérőtűskék beszúrásával. A kijelzett értékek átlaga lesz az adott hasáb nedvességtartalma.

20% nedvességtartalom feletti fát nem ajánlott tüzelőberendezésben elégetni!

A puhafák, gyümölcsfák fűtésre nem ajánlatosak, ugyanis gyorsan ellobbannak, alkalmazásukkor túlterhelhetik a kályhát, ez a kályha tetejének megnyílásához, vagy füstcsőrepedéshez vezethet!

A tűz látványa megnyugtat, ellazít és meghittebbé varázsolja otthonunkat.

Azonban, ha a tüzelőanyagot nem megfelelő módon helyezzük el a tüztérben, jelentős mértékben szennyezi a levegőt és károsítja egészségünket!

Jogosan teszi fel az olvasó a kérdést, hogy akkor mit tegyen?!

Jó hír, hogy ezek a nem kívánt, káros hatások a következő néhány apró szabály betartásával könnyedén elkerülhetők!

A helyes tűzrakás módja:

A legjobb, ha a fahasábok közel azonos méretűek. A legtöbb tüztérbe keresztben-hosszában befér a 33 cm hosszúra vágott tűzifa. Ahol ez nem fér be, ott 25 cm-esre érdemes felvágni. Átlagosan kb. 8-10 cm vastagra hasítva a legjobb, tehát a kereskedelemben kapható hasáb tűzifát érdemes még 2-3 felé hasítani a kályhában való hatékony tüzelés érdekében.

A begyűjtáshoz szánt teljes tűzifa mennyiséget a következőképpen rakjuk be a tüztérbe:

A fákat a tüztérnek megfelelő hosszú, 8-10 cm vastagságú hasábokra darabolva, a képen látható módon, keresztben vagy hosszában helyezük el alulra fektetve, majd erre keresztbe helyezük a következő sort és így tovább amíg be nem raktuk a szükséges mennyiséget.

Először a vastagabb hasábokat tesszük be, majd rá a vékonyabb gyújtósokat.

Mindig ügyelni kell arra, hogy a fahasábok között néhány cm távolság maradjon a levegő szabad áramlásához!

Az égéshez szükséges megfelelő levegőellátás szempontjából nagyon fontos, hogy ne zsúfoljuk tele a tüztérrel, valamint a tüzelőberendezés gyártójától kapott **használati utasítás szerinti mennyiségnél többet ne tegyünk** a tüztérbe!

A farakás tetejére elhelyezünk egy-két begyújtó kockát, majd ennek a tetejére 3-5 szál, a tűzifából kétujjnyi vékonyra hasított száraz gyújtóst. A vékony

fák felül, a vastagok értelemszerűen alulra kerülnek, a begyújtás pedig felülről történik.

Az így felépített tüzelőanyag fentről lefelé fog leégni, így a bekészített fa fokozatosan bomlik el, ezzel elkerülhető az egyszerre túl nagy mennyiségű fagáz keletkezése, ami hirtelen nagyon nagy mennyiségű égéslevegőt igényelne (akár fél óra alatt közel 100 m³).

Maga az égés pedig mindvégig magunk és szomszédaink egészségét kímélve, szinte teljesen füstmentesen megy végbe!

Figyeljük meg, amint a gyújtós meggyulladás után a lángok szépen lassan – a sugárzás hatására – lefelé terjednek a farakás aljáig. Kb. 10-20 perc múlva a teljes farakás intenzíven lángol! A felülről való begyújtással az égés hatékonyabb és tisztább, mint alulról történő begyújtással. A lángoknak nem kell áthaladniuk a felettük levő – még nem égő – hideg fán, így nem hűlnek le, ezáltal tökéletesebb az égés.

A máglyát azért nem szabad alulról meggyújtani, mert az induló láng az összes berakott hasábfán végigfut és közben nem tud felmelegedni, így sokkal később éri el a környezetkímélő, jó hatásfokú égéshez szükséges, magas hőmérsékletet, idő előtti kátrányosodást okoz!

Ezen kívül a lassabb indulás után majdnem egyszerre bomlik az összes hasábfá, és a keletkező nagyon nagy mennyiségű fagáz nem kap elegendő égéslevegőt! **Ezalatt a tökéletlen égés alatt sokkal több káros anyag keletkezik, mint a nagy hőfokú tökéletes égés során** és ez a kályha rendkívül gyors tönkremeneteléhez vezet. A tüzelőanyag szinte teljes leégéséig megfelelő

mennyiségű levegőre van szükség, ezért soha se fojtsuk vissza az égést! Az ajtót a leégés végéig nyitva kell hagyni. Lezárás csak akkor történjen, ha már nincs lánggal égés és a parázs kezd hamuvá válni. Tilos a kályhát hamarabb elzárni, mert robbanáshoz vezethet!

Fontos, hogy a tüzelés teljes időtartama alatt az égés megfelelő mennyiségű égést tápláló levegőhöz jusson! Modern tüztér esetén a levegő szelep teljesen, hagyományos, tömör falú tüztér esetén a tüztérajtó ujjnyira legyen nyitva.

A megfelelő levegőztetéshez szembetűnő segítséget nyújt az alapszabály: amíg a tűznek látható SÁRGÁSVÖRÖS lángja van, a tökéletes égéshez a további legtöbb levegőt kell adni, amíg az KÉKES színbe megy át.

Kályhák esetében ügyelni kell az időben történő elzárásra. Meg kell várni amíg a fahasábok egészen átizzanak és már csak kisebb lángnyelvek láthatóak a parázs felett.

Helyes méretűre hasított száraz tűzifa és aerodinamikai szempontból megfelelően méretezett kályha esetén, berakott famennyiség függvényében a tüzelés 30 perc és 1,5 óra közötti időt vehet igénybe.

Amint már csak apró (maximum 1-2 cm hosszúságú), **kék színű** lángok láthatóak az izzó parázs felett, az égés levegő ellátását teljesen elzárjuk (Modern tüztér esetén a szelepet, hagyományos tüztér esetén a tüztér ajtaját teljesen bezárjuk).

Tilos lezárni a kályhát, ha a tüztérben még pár cm-nél nagyobb, sárga lángok láthatóak!

Levegő utánpótlás

Nem szabad megfeledkeznünk a tüzelőanyag elégetése által elhasznált levegő utánpótlásáról!

Azoknál a kályhánál, melyek nem rendelkeznek közvetlen külső légellátással, a helységben nyissunk résnyire egy ablakot tüzelés időtartamára.

10 kg fa elégetésével 120 m³ levegőt használ el a kályha a helységből, tehát ezt pótolnunk kell. Egyes esetekben a kályha elhasználja a levegőt és képes visszafüstölni. Sok esetben egy légtérben található a konyhai szagelszívóval, aminek a működése könnyedén negatív kéményhuzatot idézhet elő. Soha ne működtessük a konyhai elszívót a fűtés ideje alatt!

A következő begyűjtásig nincs más dolgunk, mint élvezni a kályha nyújtotta egyenletes, sugárzó meleget. A következő begyűjtás az igényeink szerint, az előzőtől számítva 12-36 óra múlva esedékes.

Amennyiben kályhánkat a fentiek szerint használjuk, az biztos rengeteg élvezetet fog nyújtani számunkra, élettartama a lehető leghosszabb lesz, és a tüztér ajtó üvege sem fog soha kormolódni.

A jó minőségű hasáb tűzifa csak nagyon kis mennyiségű hamut hagy maga után. A begyűjtás gyakoriságának függvényében 2-4 hetente el kell távolítani a tüztér aljáról a hamut, amikor az már megtöltötte a tüztér ajtó küszöbe alatt kialakított hamuteret.

Azért is különösen fontos, hogy ne kerüljön az égéstérbe színes, fényes reklámújság, mert elégetésekor a bennük található, mérgező vegyületek a levegőbe és a hamuba kerülnek, szennyezik a környezetet, közvetlenül károsítják saját, családunk, és környezetünk egészségét! Ráadásul a tüzelőberendezést is károsítják, a garanciát pedig a nem rendeltetésszerű használat miatt elveszítjük.

A tiszta fahamu sokféleképpen hasznosítható.

Ha már megújuló energiahordozóval – tűzifával – fűt egy környezettudatos kályhatulajdonos, akkor a fahamut se dobja a kommunális szemétkébe!

Felhasználható a járda csúszásmentesítésére, készíthető belőle szappan vagy mosószer, de a legkönnyebben a kiskertben

használhatjuk. A fahamu magas kálium és egyéb ásványi anyag tartalmának köszönhetően (és mert számos kártevő távol tartható vele), a biogazdálkodók számára körültekintően alkalmazva igazi kincs. Így ha mi magunk nem is tudjuk felhasználni, biztosan találunk olyan biogazdálkodót, aki szívesen átveszi.

Tüzelőberendezés fajtájától függő esetek:

Kandallónál, ha nagy a hőigény és szükséges még rakni a tűzre, a **parázs izzásának végével** az égéslevegő adagolásának lezárása helyett újból rárakható tűzifa. Ilyenkor mindig **csak egy darab** fahasábot vagy **csak egy darab** fabrikettet tegyünk az erős parázsba, de ne a tűzbe. Ezt csak és kizárólag kandallónál végezzük így!

Fabrikettet kizárólag utánrakásra használjunk, begyújtásra ne! Túlmelegedést, túlfűtést okozhat.

A fatüzelésű berendezések akkor működnek a legtisztábban és a legtovább, ha a gyártó előírásait betartjuk. Ha nem vagyunk tisztában mindennel, akkor keressük elő a használati utasítást, vagy szerezzük be a gyártótól, ha elveszett.

A téglá-, tömeg- vagy cserépkályha égésideje a tűzifa mennyiségétől függetlenül, növelt tüztérmérettel és égéslevegő bevezetéssel 70-90 perc. Legközelebb 12-24-36 óra múlva kell begyújtani. Ezekbe a kályhákba az egyszerre betett egész napi mennyiségű tűzifa égéséhez óránként több, mint 100 m³ égéslevegőt kell biztosítanunk a nyitott kályhaajtón, vagy külön légszűrőn keresztül!

A nagy tömegű cserépkályhák esetében, ha a félig leégett tűzifára újabb hasábot tennénk, akkor a friss tüzelőanyag leégése közben az addigi égésből elraktározott hőmennyiség jelentős része távozna a kéményen keresztül. Így több tűzifát kellene elégetnünk, ezért ezt ne tegyük!

Hirtelen elégő tüzelőanyagot (fenyőfa tűlevél, gyaluforgács, dióhéj stb.) használni a túlfűtés elkerülése miatt nem szabad.

Az izzó parászat tartalmazó tüztérbe tilos nagy mennyiségű tűzifát betenni, mert a hirtelen nagy mennyiségű fagáz képződéséhez nem juthat elegendő

égéslevegő, ezzel elégtelen égést és még **robbanásveszélyt is okozhatunk!**

Ha visszafüstöl a kémény:

Amikor a délutánok még enyhék, a hideg éjszakák azonban már lehűtik a házat, jól esik egy kis meleg.

Sokan befűtenék a kályhát már délután, hogy estére meleg legyen, de ilyenkor a füst visszaömlik a lakótérbe.

A begyújtásra válasszuk ki azt a napszakot, amikor a lakásban melegebb van, mint odakint!

Igazán pozitív kéményhuzat akkor van, ha a hőmérséklet a lakásban 5-7 °C fokkal melegebb a kintinél. Az ideális begyújtási külső hőmérséklet 10-13 °C fok alatt van.

Negatív kéményhuzatot az is előidézhethet, hogy a napsütötte tetőcserepek fölött kis hópárna, mikroklíma keletkezik, amely nem engedi a lakásból kifelé irányuló kéményhuzat kialakulását (erre mondják az idősek, hogy belesüt a kéménybe a nap).

A szezonban történő első begyújtáskor, vagy hosszabb távollét után érdemes a kéményben található, a füst távozását akadályozó hideg légdugó miatt a kéményt előfűtenünk. A kéményhuzat javítható, ha a kéményt a begyújtás előtt bemelegítjük.

Ehhez ki kell nyitni a kémény alsó tisztító nyílását, és 2-3 összegyűrt újságpapír lapot (nem színes, nem fényes!) a kéménybe helyezve meggyújtjuk azokat. Ezután már begyújthatunk a kályhába. Ha a kályha begyújtáskor az ajtaján keresztül a szoba irányába füstöl, akkor mindig jusson eszünkbe, hogy ennek a hideg kémény az oka, legközelebb alkalmazzuk ezt az eljárást (vagy kapcsoljuk ki gyorsan a konyhai páraelszívót!).

Ezeket a fenti egyszerű szabályokat betartva a tüzelésünk mellett, hogy nem szennyezi a közvetlen környezetünk levegőjét, sokkal hatékonyabbá is válik, és nem utolsó sorban költségtakarékosabb is, mert adott mennyiségű fából így több hőt nyerhetünk. Ez a mai energia és tüzelőanyag árakat figyelembe véve, nem kevés pénzt hagyhat a családi kasszámban.

2021.11.29.

Müller Áron

Felhasznált források:

futsokosankampany.hu
kalyha.hu
kroj.hu
beldekikalyha.hu

Közérdekű információk

Pusztaberki Község Önkormányzata

2658 Pusztaberki, Kossuth út 19.

Tel: 06 (35) 592-022

info@pusztaberki.hu,

polgarmester@pusztaberki.hu

Polgármester: Kurisné Nagy Bernadett Erzsébet

Tel.: 06 (30) 860-5565

Hivatalsegéd: Seres Ildikó

Tel.: 06 (30) 469-4173

Falugondnok: Majoros Tibor

Tel.: 06 (30) 367-3313

Nagyoroszi Közös Önkormányzati

Hivatal 2645 Nagyoroszi, Fő út 1.

Tel.: 06 (35) 574-009

Jegyző: Kapás Ildikó

Pusztaberki Polgárőr Egyesület

2658 Pusztaberki, Kossuth út 19

Elnök: Brindza Sándor

Tel.: 06 (30) 721-6887

Háziorvos

Dr. Kovács János

Orvosi Rendelő, Pusztaberki, Petőfi út 6/B

Rendel: Kedd és Csütörtök 12:30-13:30

Gyerekorvos

Dr. Kovács Katalin

Orvosi Rendelő, Pusztaberki, Petőfi út 6/B

Rendel: minden páros héten, szerdán 11:30-12:30

Tel.06 (35) 340-451, 06 (20) 381-0258

Védőnő

Bakosné Schnéman Edina

Tel.: 06 (30) 456 - 6498

Orvosi Ügyelet – Rétság Rendelő Int.

Tel.: 06 (35) 350 -561

Minden hétköznap 16.00-tól másnap 8.00-ig,
Hétfőig és ünnepnapokon 8.00-tól másnap 8.00-ig
(szombaton reggel 8.00-tól hétfő reggel 8.00-ig)

Állatorvos

Dr. Lukáts Tamás (Nagyoroszi, Fő út 32.)

06-30/499-18-20

Hiba bejelentők:

ÉMÁSZ: 06 (80) 42-43-44

Tigáz: 06 (80) 300-300

DMRV(víz, szennyvíz): 06 (80) 224-488

Gergi háló: 1260

Fogorvos

dr. El-Hage Ruchdi

Orvosi Rendelő, Nagyoroszi, Fő út 30.

Tel.: 06 (35) 374 -374

Hétfő: 7:00-15:00

Kedd: 10:00-18:00

Szerda: nincs rendelés

Csütörtök: 7:00-15:00

Péntek: 7:00-13:00

Fogorvosi ügyelet - Fogászati és

Szájsebészeti Oktató Intézet

1088 Budapest, Szentkirályi utca 40.

Tel.: 06 (1) 317-6600, 06 (1) 317-0951

H-P: 20:00 – 07:00

Szo: 08:00 – 13:00; 14:00 – 19:00; 20:00 – 24:00

V: 24:00 – 07:00; 08:00 – 13:00

H: 24:00 – 07:00

Rétság Rendelő Intézet - Rétsági kistérségi

Egészségfejlesztő Központ Egészségügyi

Szolgáltató Nonprofit Kft.

2651 Rétság, Laktanya út 5.

Központi telefonszám: 35/550-570; 35/550-585

Előjegyzés a központi telefonszámokon 8.00-tól
15.00-ig.

Gyógyszertárak:

Szent Ignác Gyógyszertár

Érsekvadkert, Petőfi u. 36.

Tel.: 06 (35) 340-006

BENU Gyógyszertár Rétság Kőhárs

Rétság, József Attila utca 9.

Tel.: 06 (35) 550-046

Calendula Gyógyszertár

Nagyoroszi Szentháromság tér 11/A.

Tel.: 06 (35) 574-024

Nógrád Megyei Kormányhivatal

RÉTSÁGI JÁRÁSI HIVATAL

KORMÁNYABLAK OSZTÁLY

2651 Rétság, Rákóczi út 20-22.

Tel.: 06 (35) 550-016

Ügyfélfogadás:

Hétfő: 8:00-18:00

Kedd: 8:00-16:00

Szerda: 8:00-18:00

Csütörtök: 8:00-16:00

Péntek: 8:00-13:00

Pusztaberki Napló - Kiadja: Pusztaberki Község Önkormányzata 2658 Pusztaberki, Kossut út 19.

Szerkesztők: Kurisné Nagy Bernadett Erzsébet, Nagy Mária Anna, Mészáros Nemes Melinda, Hévei Mihály, Majoros Tibor, Podlovics Zsolt, Pócs Miklós,
Szántó Tibor

Megjelenik: Negyedévente 100 példányban